

3

Monimuotoisen ansiotyön tekeminen rekisteriaineistojen valossa

Merja Kauhanen

Johdanto

Usean työn tekeminen samanaikaisesti ei ole uusi ilmiö. Kiinnostus tutkia usean työn tekijöitä, sen taustalla olevia tekijöitä ja erilaisia seurauksia yksilöille on kuitenkin viime vuosina jälleen lisääntynyt. Kimmokkeena viime vuosina lisääntyneelle monitieteiselle kiinnostukselle on säännöllisesti tuotetuista työmarkkinatilastoista havaittu usean työn tekemisen yleistyminen useissa maissa. Säännöllisesti tuotettua tietoa usean työn tekemisestä saadaan eri maiden työvoimatutkimuksista, joiden kysymyspatteristoon kuuluu myös kysymys siitä, onko henkilöllä yksi vai useampia töitä samanaikaisesti.

Eurostatin työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2019 Suomessa työllisistä 6,6 prosenttia teki useaa työtä samanaikaisesti. Suomessa usean työn tekeminen on selvästi yleisempää kuin EU-maissa keskimäärin, joissa useaa työtä tekevien osuus oli vuonna 2019 4,1 prosenttia. Vaikka usean työn tekeminen koskettaa tilastojen mukaan varsin suurta ryhmää Suomessa, sitä on tutkittu vielä varsin vähän. Ajantasaiselle tiedolle on siksi selvä tilaus. Kuten jo johdannossa tuotiin esille, tämä kirja perustuu Työsuojelurahaston ja kumppaniliittojen rahoittamaan *Monimuotoisen ansiotyö – käytännöt ja yhteiskunnallinen kehys* -tutkimukseen, jonka tavoitteena oli tuottaa uutta, tuoretta tietoa monimuotoisesta ansiotyöstä Suomessa.

Usean työn tekemisestä käytetään kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa useita eri termejä kuten multiple job holding, dual job holding tai pluriactivity at work. Tässä luvussa ilmiöstä puhutaan usean työn tekemisen rinnalla myös monimuotoisen ansiotyön tekemisenä tarkoittaen samaa asiaa.

Usean työn tekemisen yleistymisen kanssa samanaikaisesti monissa maissa yrittäjä- ja palkkatyön raja on enenevässä määrin hämärtynyt ja teknologinen kehitys on luonut uusia mahdollisuuksia, ja ehkäpä helpompia tapoja, tehdä useaa työtä samanaikaisesti alustojen kautta. Myös ei-tyypillisten, joustavien työsuhteiden tekeminen on yleistynyt (OECD 2018). Suomessa erityisesti osa-aikatyö on yleistynyt viimeisen kahdenkymmen vuoden aikana, kuten Harri Melin tuo esille luvussa 2.

Usean työn tekemisen yleistymisen onkin aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa yhdistetty näihin työelämän muutoksiin (Barnberry & Campbell 2012), kuten esimerkiksi osa-aikaisen työn kasvuun (Abhayaratna ym. 2008), lisääntyneeseen alityöllisyyteen (Campbell 2008), muutoksiin työajoissa (Headey ym. 2006) sekä uusien työnteon muotoihin, joita digitalisaatio, keikkatalous ja alustatyö ovat tuoneet mukanaan (Pouliakas 2017). Toisaalta usean työn tekemisen kasvu on myös yhdistetty työnteon muotojen yksilöllistymiseen ja ‘vapaiden’ työntekijöiden mahdollisuuksiin valita työnteon tapansa (Guest ym. 2006).

Mielenkiintoinen kysymys on myös se, tarjoavatko työmarkkinoilla tapahtuneet muutokset enenevästi mahdollisuuksia tehdä työtä yhdistäen ansaintaa useasta työstä ilman taloudellista pakkoa (”opportunity-based”) vai ajavatko ne tarveperusteisen (”necessity-based”) usean työn tekemiseen.

Tällä luvulla on kolme keskeistä tavoitetta. Ensimmäinen tavoite on tuottaa peruskuvaus usean työn tekijöiden rakenteesta ajanjaksolla 2010-2016 laajojen, edustavien rekisteriaineistojen avulla. Toisena tavoitteena on tarkastella usean työn tekijöiden rakenteessa tapahtuneita muutoksia keskeisten taustamuuttujien suhteen. Kolmantena tavoitteena on tarkastella usean työn tekijöiden ansiotulojen tasoa ja hajontaa sekä muodostaa kuvaa usean työn tekijöiden toimeentulosta.

Edustavien tilastoaineistojen käyttö takaa sen, että saadut tulokset ovat yleistettävissä koko talouden tasolle. Arja Haapakorven ja Anu Järvensivun laadullisiin haastatteluaineistoihin perustuvia, ja osin tiettyjä ammattiryhmiä koskevia tuloksia kirjan luvuissa 4 ja 5 voidaan myös peilata tässä luvussa esitettyihin, koko monimuotoista ansiotyötä tekevien ryhmää koskeviin tuloksiin. Määrällisten ja laadullisten aineistojen ja monipuolisten analysointimenetelmien käytöllä voimme saada laajemman ymmärryksen monimuotoisen ansiotyön tekemisestä.

Usean työn tekemisen taustalla voi olla moninaisia syitä

Aiemman tutkimuskirjallisuuden mukaan työntekijä voi tehdä useaa työtä samanaikaisesti useasta eri syystä (esim. Kimmel & Conway 2001; Böheim & Taylor 2004; Heineck & Schwarze 2004). Karkeasti luokitellen nämä syyt voidaan jakaa kahteen eri pääluokkaan: tarvelähtöiset syyt ja ei-tarvelähtöiset syyt.

Ensimmäistä ’luokkaa’ voidaan luonnehtia tarvelähtöisiksi (necessity driven) syiksi. Siinä henkilön päätyön tarjoama työtuntimäärä ja/tai tulotaso on riittämätön, mikä saa työllisen hankkimaan lisätunteja ja ansioita toisesta työstä. Liian vähäiseen päätyön työtuntimäärään perustuvaa syytä tehdä useaa työtä on tutkimuskirjallisuudessa kutsuttu työntuntirajoitus (hours constraints) syyksi. Työtuntirajoitukseen voi vaikuttaa se, että päätyön työnantaja ei pysty tarjoamaan työntekijälle hänen toivomiaan lisätunteja (Shishko & Rostker 1976; Paxson & Sicherman

1996). Myös institutionaaliset tekijät, kuten työaikalainsäädännön asettamat rajoitukset, voivat vaikuttaa työtuntirajoitukseen. Työtuntirajoitus ja siihen liittyvä riittämätön tulotaso on aiemman tutkimuksen mukaan yleisin syy tehdä useaa työtä samanaikaisesti. Tähän luokkaan liittyviä syitä voi luonnehtia pitkälti pakon sanelemiksi syiksi.

Tähän syyluokkaan voidaan laskea kuuluvaksi myös päätyöhön liittyvä työn epävarmuus, joka voi olla motiivina useamman työn tekemiselle (Bell ym. 1997; Böheim & Taylor 2004; Livanos & Zangelidis 2012). Tällaisessa tapauksessa toinen työ toimii turvana ja suoja työttömyydeltä, mikäli henkilö menettää päätyönsä. Myös väliaikaiset taloudelliset vaikeudet, kuten velkaantuminen, voivat myös olla motiivina hankkia toimeentuloon täydennystä toisesta työstä ja selviytyä veloista.

Toiseen luokkaan kuuluvat ei-tarvelähtöiset syyt. Tässä luokassa keskeisin syy usean työn tekemiselle on heterogeenisten työpaikkojen syy (heterogeneous jobs motive). Heterogeenisten työpaikkojen syyn mukaan työntekijä voi hankkia toisen työn syistä, jotka liittyvät työntekijöiden preferensseihin tehdä useaa työtä ja toisen työn tarjoamista erilaisista hyödyistä päätyöhön verrattuna. Päätyön ohella tehtävä työ voi tarjota esimerkiksi työtyytyväisyyttä, jota tekijä ei päätyöstään saa. Toinen työ voi myös olla keino hankkia työkokemusta, jonka avulla henkilö pystyy saamaan parempipalkkaisen uuden työn. Usean työn tekeminen voi lisäksi tuoda joustoa työaikoihin, joka esimerkiksi helpottaa työn ja perheen yhteensovittamista. Toinen työ voidaan hankkia myös siksi, että se hyötyä tuovasti täydentää päätyötä. (Böheim & Taylor 2004; Livanos & Zangelidis 2012.) Tähän luokkaan kuuluvia syitä voisi luonnehtia enemmänkin vapaaehtoiseen valintaan perustuvina syinä. Empiirisissä tutkimuksissa on saatu näyttöä myös heterogeenisten työpaikkojen motiivista (esim. Kimmel & Conway 1998; Böheim & Taylor 2004; Heineck & Schwarze 2004). Nämä erilaiset syyt eivät välttämättä ole myöskään toisiansa poissulkevia.

Taloustieteellisessä tutkimuksessa ensimmäisissä mallinnuksissa usean työn tekemistä on tarkasteltu teoreettisesti työ-vapaa-aika -mallissa täydennettynä päätyön työtuntirajoitteella. Mallissa oletetaan, että yksilön työn tarjontapäätökset sekä päätyössä että toisessa työssä perustuvat hyödyn maksimointiin. Päätyön työtuntirajoituksen vallitessa työntekijä ei pysty tekemään riittävästi työtunteja saavuttaakseen ansiotason, joka maksimoi hänen hyötynsä. Tällöin ainut tapa tehdä lisätunteja on hankkia toinen työ (Kimmel & Conway 1998). Päätös tehdä toista työtä, annettuna maksimimäärä työtunteja päätyöstä, riippuu toisen työn palkasta sekä toisen työn tekemisen rajahyödyistä. Jos vapaa-aika on normaali hyödyke, toisen työn työtunnit vähenevät, kun tulot muista lähteistä kasvavat (Böheim & Taylor 2004).

Tutkimuksissa on havaittu, että syy useamman työn tekemiseen voi vaikuttaa myös siihen, kuinka kauan henkilö tekee samanaikaisesti useaa työtä. Niiden työntekijöiden, joilla toisen työn tekemisen syynä on työtuntirajoite, pitäisi teorian mukaan tehdä kahta työtä keskimäärin lyhyemmän aikaa kuin niiden työntekijöiden, joilla työtuntirajoite ei ole toisen työn tekemisen syynä. Työtuntirajoitteen alaiset työntekijät nimittäin pyrkivät vaihtamaan päätyönsä sellaiseen, jossa he pystyvät maksimoimaan työtuntinsa. (Böheim & Taylor 2004.)

Riippuen kahden työn tekemisen syistä politiikkaimplikaatiot ovat hyvin erilaisia. Samoin myös hyvinvointiseuraukset (kuten toimeentulo ja köyhyysriskit) voivat olla kahden työn tekijöille hyvinkin erilaisia.

Aineisto ja määritelmät

Usean työn tekijöiden joukon rakennetta, rakenteessa tapahtuneita muutoksia, työtuloja ja toimeentuloa tarkastellaan tämän luvun kuvailevissa analyyseissa hyödyntäen tilastoaineistona Tilastokeskuksen laajaa, edustavaa rekisteripohjaista yksilötason paneeliaineistoa. Menetelmänä hyödynnetään kuvailevia tilastoanalyyseja.

Rekisteriaineiston pääasiallinen tietosisältö pohjautuu pääosiltaan Tilastokeskuksen eri FOLK-moduuleihin täydennettynä joidenkin tulotietojen ja työsuhdetyyppitietojen osalta tiedoilla muista rekisteriaineistoista. Aineistoon sisältyy monipuolisesti eri rekistereihin pohjautuvia tietoja liittyen muun muassa yksilön henkilökohtaisiin taustaominaisuuksiin, työmarkkina-asemaan ja työsuhteeseen, henkilön ansio- ja muihin tuloihin sekä saatuihin tulonsiirtoihin.

Aineiston tarkastelu kattaa seitsemän vuoden ajanjakson, vuodesta 2010 vuoteen 2016. Mukana tarkastelussa ovat iältään 18–64-vuotiaat työlliset. Toisin kun monissa aiemmissa usean työn tekemistä tarkastelleissa tutkimuksissa, tässä tutkimuksessa tarkastellaan sekä päätyössä palkansaajana että yrittäjänä toimivia. Tämä mahdollistaa paremmin huomioida usean työn tekemisen moninaisuuden.

Usean työn määritelmänä käytetään usean työn tilastoinnissa¹ vakiintuneesti käytettyä määritelmää: Henkilö tekee useaa työtä, jos hänellä on samanaikaisesti useampi kuin yksi ansiotyö joko palkansaajana tai yrittäjänä. Tilastoaineistossamme on tieto henkilön päätyöstä, sivutyöstä että molempien osalta tietoja niissä ansaituista työtuloista. Useampaa työtä tekevät tunnistetaan (aineistossa) sivutyöstä kertovan muuttujan avulla. Lisäehtona on, että päätyön ja sivutyön työsuhteet ovat osittain päällekkäisiä. Tämä tarkistetaan pää- ja sivutyön alkamis- ja loppumispäivämäärien avulla. Tarkastelun ulkopuolelle jätetään korkeintaan seitsemän päivää kestävät sivutyöt.

Sen lisäksi, että usean työn tekemistä tarkastellaan yhtenä ryhmänä, erotellaan tilastoaineistosta myös erilaisia usean työn tai monimuotoisen ansiotyön tekemisen tyyppejä seuraavasti: 1) Päätyö palkkatyö + sivutyö palkkatyö (MT1) 2) Päätyö palkkatyö + sivutyö yrittäjätyö (MT2) 3) Päätyö yrittäjätyö + sivutyö palkkatyö 4) Päätyö yrittäjätyö + sivutyö yrittäjätyö (MT4).

Ketkä tekevät Suomessa useaa työtä samanaikaisesti?

Seuraavassa esitetään peruskuvaus edellä kuvattua tilastoaineistoa hyödyntäen usean työn tekijöistä Suomessa ajanjaksolla 2010–2016. Kiinnostuksen kohteena on myös se, onko tällä seitsemän vuoden ajanjaksolla tapahtunut muutoksia usean työn tekijöiden ja heidän päätyönsä ominaisuuksissa. Usean työn tekijöitä tarkastellaan työllisten henkilöiden henkilökohtaisten ja päätyön piirteiden perusteella. Vertailuryhmänä analyyseissa käytetään valikoidusti sekä ainoastaan yhtä työtä tekeviä työllisiä että kaikkia työllisiä.

1 Eurooppalaisessa työvoimatutkimuksen kyselyssä usean työn tekemisestä 'Existence of more than one job or business' kysytään vastausvaihtoehtoin: 1 person had only one job or business during the reference week, 2 Person had more than one job during the reference week (not due to change of job or business), 3 not applicable. Tässä tilastossa usean työn tekeminen perustuu henkilön omaa ilmoitukseen siitä, tekeekö hän useaa työtä samanaikaisesti joko palkansaajana tai yrittäjänä.

Aineiston perusteella keskimäärin 8,1 prosenttia 18–64-vuotiaista työllisistä teki useaa työtä samanaikaisesti vuosina 2010–2016². Osuus pysytteli myös varsin samalla tasolla koko tarkasteluajanjakson ajan.

Usean työn tekijät henkilökohtaisten ominaisuuksien mukaan

Useaa työtä tekevien ja vertailuryhminä käytettyjen ryhmien koostumus henkilökohtaisten ominaisuuksien mukaan on esitetty taulukossa 3.1. Tarkasteluajanjaksolla usean työn tekijöissä oli Suomessa lähes yhtä paljon naisia (50,4 %) ja miehiä (49,4 %). Vaikka naisten osuus on hieman suurempi, ero ei ole tilastollisesti merkitsevä. Sukupuolittaisessa jakaumassa useaa työtä tekevät eivät siis juurikaan poikkea yhtä työtä tekevästä tai kaikista työllisistä.

Ikäryhmittäisestä tarkastelusta havaitaan, että usean työn tekijöistä yli 70 prosenttia oli 25–54-vuotiaita. Nuorten, 15–24-vuotiaiden osuus oli liki 16 prosenttia ja 55–64-vuotiaiden osuus 13,5 prosenttia. Verrattuna yhtä työtä tekeviin, nuorten osuus monimuotoista ansiotyötä tekevissä oli yli kuusi prosenttiyksikköä korkeampi. Vastaavasti ikääntyneiden työllisten osuus jää selvästi alhaisemmaksi kuin yhtä työtä tekeville. Useaa työtä tekevät ovat keskimäärin 38,8-vuotiaita, mikä on kolmisen vuotta vähemmän kuin yhtä työtä tekevien työllisten keski-ikä.

Koulutustason mukaan katsottuna keskiasteen koulutetut olivat suurin ryhmä niin usean kuin yhden työn tekijöilläkin (46,6 % ja 46,3 %). Yli 40 prosentin osuudella (42 %) korkea-asteen koulutetut olivat selvästi toiseksi suurin ryhmä. Verrattuna yhtä työtä tekeviin ja kaikkiin työllisiin korkea-asteen koulutetut ovat yliedustettuina usean työn tekijöiden keskuudessa. Vastaavasti ainoastaan perusasteen suorittaneiden työllisten osuus oli pienempi usean työn tekijöiden keskuudessa. Useaa työtä samanaikaisesti tekevät ovat siis keskimäärin korkeammin koulutettuja.

Suomea äidinkielenään puhuvat olivat luonnollisesti suurin ryhmä myös usean työn tekijöissä. Mutta vieraskielisten ja ruotsinkielisten osuus oli hieman suurempi kuin yhden työn tekijöissä. Asuinpaikalla on myös merkitystä. Useaa työtä tekevien ryhmässä maaseudulla asuvat olivat yliedustettuina, ts. heidän osuutensa on suurempi kuin kaikissa työllisissä. Maaseudulla maanjelitystä elantonsa saavat ovat perinteisesti yhdistäneet siihen myös ansiotuloja muista lähteistä.

Suhteessa yhtä työtä tekeviin (samoin kuin kaikkiin työllisiin) yksinasuvat ja yksinhuoltajat olivat yliedustettuina useamman työn tekijöissä. Yleisin perhetyyppi usean työn tekijöilläkin on puoliso ja lapsia liki 42 prosentin osuudella. Miksi on kiinnostavaa ottaa henkilökohtaisten ominaisuuksien tarkastelussa huomioon myös työllisen perhetyyppi? Perhetyyppin tarkastelu on kiinnostavaa, koska sillä voi olla myös merkitystä usean työn tekemiseen. Perhetyyppi voi joko lisätä tai rajoittaa ajankäytöllisiä mahdollisuuksia tehdä useampaa työtä. Pienistä lapsista ja muista hoivaa vaativista perheenjäsenistä seuraa ajankäytön rajoitteita. Toisaalta perheen toimeentulo saattaa edellyttää elannon hankkimista useampaa työtä tekemällä. Usean työn tekemisellä voidaan hakea parempia mahdollisuuksia yhdistää työnteko ja perhe-elämä keskenään. (Haataja & Kauhanen 2010.)

2 Osuus on suurempi kuin eurooppalaisen työvoimatutkimuksen mukaan. Ero osuuden suuruudessa johtuu eri aineistojen käytöstä. Myös muista maista on havaittu, että eri aineistot voivat antaa hieman erilaisen kuvan monimuotoisen ansiotyön osuudesta (Abraham ym. 2013).

Taulukko 3.1 Usean työn tekijät henkilökohtaisten ominaisuuksien mukaan. Vertailuryhmänä yhtä työtä tekevät ja kaikki työlliset, 2010–2016 %

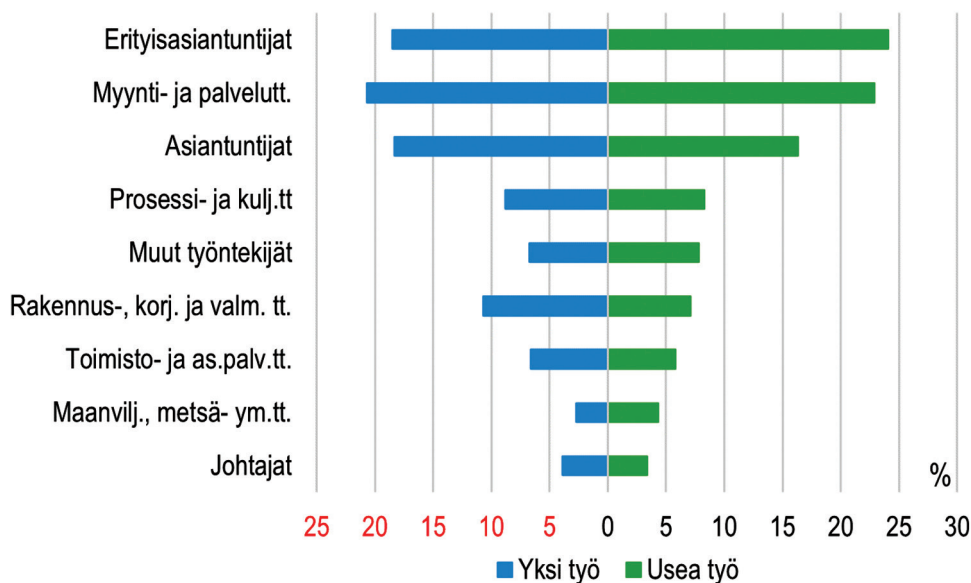
	Usea työ	Yksi työ	Kaikki työlliset
Sukupuoli:			
Nainen	50,5	50,3	50,3
Mies	49,4	49,7	49,7
Ikä:			
18–24	15,9	9,3	9,9
25–54	70,5	71,4	71,3
55–64	13,5	19,3	18,8
Äidinkieli:			
suomi	86,2	90,1	89,7
ruotsi	7,6	5,2	5,4
muu	6,2	4,7	4,8
Koulutus:			
Perusaste	11,7	13,0	12,9
Keskiaste	46,3	46,6	46,6
Korkea-aste	42,0	40,3	40,5
Asuinpaikkakunnan tyyppi:			
Kaupunkimainen	69,8	71,6	71,4
Taajaan asuttu	14,3	15,3	15,3
Maaseutumainen	15,9	13,0	13,2
Perhetyyppi:			
Yksin asuva	25,1	22,1	22,3
Lapseton pari	26,7	28,8	28,6
Pari ja lapsia	41,8	42,7	42,5
Yksinhuoltaja	6,8	6,3	6,4
Lapset:			
Alle 18 v. lapsia	37,3	38,7	38,6

Usean työn tekijät päätyöhön liittyvien ominaisuuksien mukaan tarkasteltuna

Kuviossa 3.1 on tarkasteltu usean työn ja yhden työn tekijöitä päätyön ammattiryhmän (1-numerotaso) mukaan. Ammattiryhmien osuudet on siinä esitetty niiden yleisyyden mukaan usean työn tekijöiden ryhmässä.

Kuviosta käy ilmi, että usean työn tekijät jakautuvat useaan eri ammattiryhmään. Mutta kahden yleisimmän ammattiryhmän yhteenlaskettu osuus oli ajanjaksolla 2010–2016 kuitenkin varsin suuri, 47 prosenttia. Nämä kaksi yleisintä ammattiryhmää olivat erityisasiantuntijat (24,1 %) ja myynti- ja palvelutyötä tekevät (22,9 %). Usean työn tekijöillä näihin ammattiryhmiin sijoittui suhteellisesti selvästi suurempi osuus kuin yhden työn tekijöillä. Tarkastelun perusteella voi todeta, että usean työn tekeminen keskittyi tarkasteluajanjaksolla enemmän tiettyihin ammattiryhmiin verrattuna yhden työn tekemiseen³.

Kuvio 3.1 Useaa ja yhtä työtä tekevät päätyön ammattiryhmän mukaan ka. 2010–2016, %

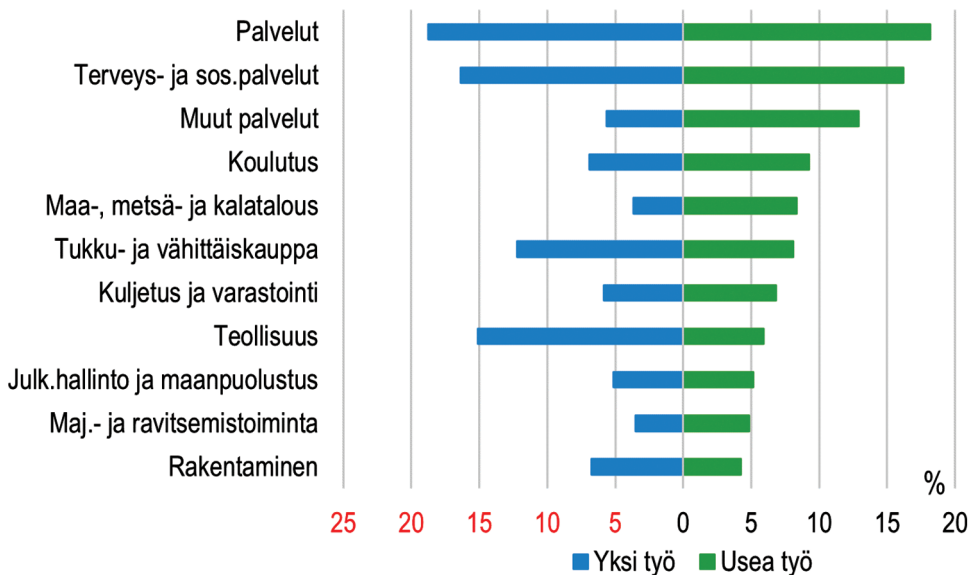

³ Suomessa sukupuolen mukainen ammatillinen segregaatio eli eriytyminen on tunnetusti suurta. Siksi useaa työtä tekevien jakaumia päätyön ammattiryhmän mukaan tarkasteltiin erikseen naisten ja miesten osalta (tuloksia ei raportoida tässä tarkemmin). Vaikka työllisten ammattijakauma on naisilla ja miehillä erilainen, molemmilla sukupuolilla useaa työtä tekevien yleisimmät ammattiryhmät olivat päätyössään erityisasiantuntijoina ja myynti- ja palvelutyössä työskentelevät. Järjestys oli tosin erilainen naisille ja miehille. Naisilla palvelu- ja myyntityötä päätyössään tekevien ryhmän osuus oli suurempi kuin erityisasiantuntijoiden, ja miehillä päinvastoin.

Kuvion 3.2 vertailevassa histogrammissa on vastaavasti tarkasteltu usean ja yhden työteki-
jöiden toimialoittaista jakautumista päätyön toimialan mukaan. Kuviosta havaitaan, että usean
työn tekeminen kohdentuu varsin yleisesti erilaisten palveluiden toimialoille. Päätyön toimialan
mukaan katsottuna yleisintä usean työn tekeminen oli tarkasteluajanjaksolla yksityisissä palve-
luissa, terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä muissa palveluissa. Yhteensä nämä toimialat kattoivat
yli 47 prosenttia usean työn tekijöistä. Yhden työn tekijöillä nämä toimialat kattoivat ainoastaan
noin 31 prosenttia työllisistä.

Suurin positiivinen ero yhden työn tekijöiden toimialoittaiseen jakaumaan verrattuna havai-
taan seuraavilla päätyön toimialoilla: muut palvelut (+7,3 %-yksikköä), maa- ja metsätalous (+4,7
%-yksikköä) sekä koulutus (2,3 %-yksikköä).

Kuvio 3.2 Useaa ja yhtä työtä tekevät päätyön toimialan mukaan 2010–2016, %

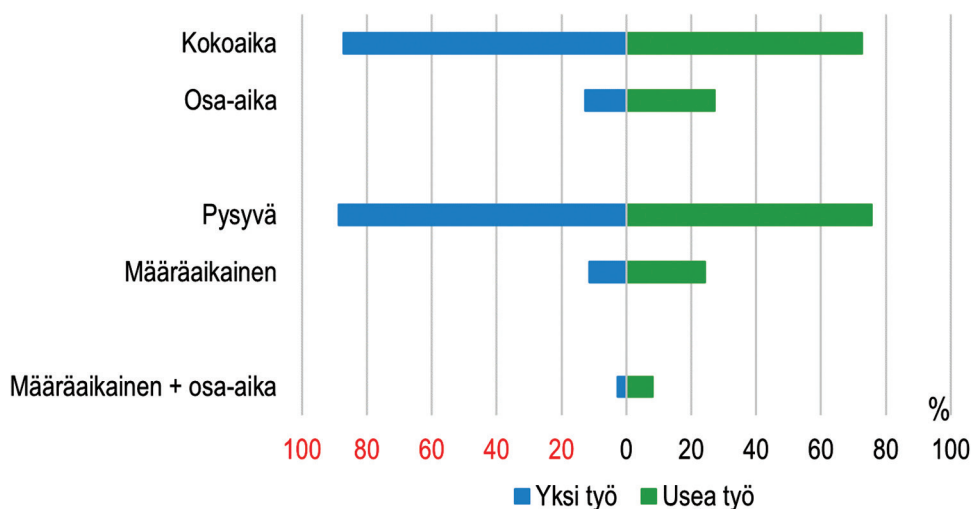
Selite: Palveluihin kuuluvat tässä informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta ja am-
matillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta. Muihin palveluihin kuuluvat mm. taiteet, viihde, virkistystoiminta ja muu
palvelutoiminta (ks. yksittäisten toimialojen tarkemmat kuvaukset Tilastokeskus n.d.).

Keskeinen työpaikan ominaisuus on myös työsuhteen tyyppi, joka usein myös erottelee työ-
paikkoja niiden laadun suhteen (Ojala ym. 2015). Työsuhteen tyyppin osalta tarkastelussa joudu-
taan rajautumaan palkansaajiin, koska aineistossa on tietoa päätyön työsuhteen tyyppistä vain
palkansaajien osalta.

Kuviossa 3.3 on kuvattu useaa työtä ja yhtä työtä tekevien palkansaajien jakaumaa päätyön työsuhteen tyypin mukaan. Kuvioista havaitaan, että osa-aikatyö, määräaikainen työ tai näiden yhdistelmä oli ajanjaksolla 2010–2016 selvästi yleisempää useaa työtä tekevien keskuudessa kuin yhden työn tekijöiden keskuudessa⁴.

Aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa usean työn tekemisen yleistyminen on osin yhdistetty joustavien työnteon muotojen, kuten osa- ja määräaikaisen työn yleistymiseen. Siksi ei ole yllättävää, että havaitsemme usean työn tekijöissä esimerkiksi enemmän päätyössään osa-aikatyötä tekeviä, joilla motiivina usean työn tekemiselle voi nimenomaan olla päätyön tarjoama riittämätön työtuntimäärä ja tulotaso (ks. esim. myös Kauhanen (2016) osa-aikaisten palkansaajien usean työn tekemisestä).

Kuvio 3.3 Useaa ja yhtä työtä tekevät palkansaajat päätyön työsuhteen tyypin mukaan ka. 2010–2016, %

Selite: Osuudet koskevat vain palkansaajia, joiden osalta työsuhteen tyyppi on saatu Palkkarakenneaineistosta.

4 Kannattaa ottaa huomioon se seikka, että Suomessa sukupuolten välillä on paitsi ammatillista eriytymistä, niin myös eriytymistä työsuhteen tyypin mukaan. Naiset tekevät Suomessa huomattavasti enemmän sekä osa-aikatyötä ja määräaikaista työtä kuin miehet. Siksi on kiinnostavaa lisätarkasteluna katsoa tilannetta erikseen sukupuolen mukaan. Tarkastelusta havaittiin, että useaa työtä tekevästä naispalkansaajista noin kolmannes tekee päätyössään osa-aikatyötä ja miehistä noin viidennes (tarkempia lukuja ei raportoida). Yhtä työtä tekevien keskuudessa vastaavat osuudet olivat noin 16 ja 8 prosenttia. Naisilla päätyön osa-aikatyön enemmisyys yhtä työtä tekeviin verrattuna on siis suurempaa kuin miehillä. Vastaavanlaisia eroja löytyy myös määräaikaisen työn tekemisessä. Useampaa työtä tekevästä naispalkansaajista noin 28 prosenttia ja miehistä noin 19 prosenttia teki päätyössään määräaikaista työtä. Yhtä työtä tekeville osuudet olivat naisilla noin 15 prosenttiyksikköä ja miehillä lähes 11 prosenttiyksikköä alhaisemmat.

Yksittäisten tekijöiden yhteys usean työn tekemiseen tilastollisen mallin mukaan

Edellä esitetyt peruskuvailut antavat hyödyllistä perustietoa usean työn tekijöistä ja työn ominaisuuksista. Mutta niiden perusteella ei voida arvioida yksittäisten taustatekijöiden itsenäistä, muista tekijöistä riippumatonta yhteyttä usean työn tekemiseen. Seuraavassa esitetyt tulokset yksittäisten taustatekijöiden yhteydestä usean työn tekemiseen pohjautuvat Kauhasen (2021) ekonometrisen analyysin tuloksiin.

Tilastollisena mallina Kauhasen (2021) tarkastelussa hyödynnettiin havaitsemattoman heterogeenisyyden huomioivaa *random effects probit* -mallia, jossa selittävänä muuttujana on 0/1-muuttuja, joka saa arvon 1, jos henkilö tekee useaa työtä samanaikaisesti ja arvon 0, jos ei tee. Kontrolloitavina, ts. selittävinä muuttujina olivat henkilön henkilökohtaiset, työhön ja työpaikkaan liittyvät ominaisuudet, joita on jo osin edellä käyty läpi useaa työtä tekevien jakaumakuvausten yhteydessä. Kaikkia työllisiä ja erikseen ainoastaan palkansaajia koskevien mallien tarkemmat tulokset on esitetty liitteessä 1.

Kaikkia työllisiä koskevien tulosten mukaan henkilökohtaisista muuttujista työllisen sukupuolella, iällä ja koulutustaustalla on merkitystä. Miehet, nuoret ja korkeasti koulutetut tekevät useampaa työtä useammin, kuin naiset, vanhemmat ja vähemmän koulutetut. Ruotsinkielisten ja vieraskielisten todennäköisyys tehdä useampaa työtä oli suurempi suomenkielisiin verrattuna. Mielenkiintoinen tulos on myös se, että maaseudulla asuvat tekevät kaupungeissa asuvia todennäköisemmin useampaa työtä.

Työhön liittyvistä ominaisuuksista päätyön palkka vähensi todennäköisyyttä tehdä useampaa työtä, toisin sanoen mitä suurempi päätyön palkka, sitä pienempi todennäköisyys tehdä useampaa työtä. Tämä näyttäisi antavan epäsuorasti tukea aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa havaitulle tulokselle siitä, että päätyön riittämätön tulotaso saa tekemään useampaa työtä samanaikaisesti. Taloudellisiin motiiveihin useamman työn tekemisen taustalla viittaa myös se mallin tulos, että ne työlliset, joilla on velkaa, tekevät useampaa työtä todennäköisemmin kuin työlliset, joilla ei ole velkaa. Ammattialoittaisesti erityisasiantuntijoina ja palveluammateissa työskentelevät tekevät maa- ja metsätalouden ammateissa työskenteleviä todennäköisemmin useampaa työtä.

Erikseen pelkästään palkansaajille estimoidun mallin tulokset olivat samansuuntaisia kuin kaikkien työllisten mallista saadut tulokset. Palkansaajille estimoituun malliin sisällytettiin selittävinä muuttujina myös työsuhteen määrä- ja osa-aikaisuus. Molemmat vaikuttivat tilastollisesti merkitsevästi positiivisesti usean työn tekemiseen. Määräaikaisessa työsuhteessa olevan pysyvässä työsuhteessa olevaa suurempi todennäköisyys tehdä useaa työtä antaa tukea myös sille usean tekemisen motiiville, jonka mukaan päätyön epävarmuus lisää useamman työn tekemisen todennäköisyyttä. Osa-aikaisten kokoaikatyötä tekeviä suurempi todennäköisyys tehdä useaa työtä näyttäisi myös antavan tukea sille, että päätyön riittämätön työtuntimäärä ja sitä kautta riittämätön tulotaso lisäävät tarvetta useamman työn tekemiselle. Tämä pätee varmaan etenkin silloin, jos osa-aikatyön tekeminen on vastentahtoista, ts. osa-aikatyön tekemisen syynä on se, että kokoaikatyötä ei ollut tarjolla.

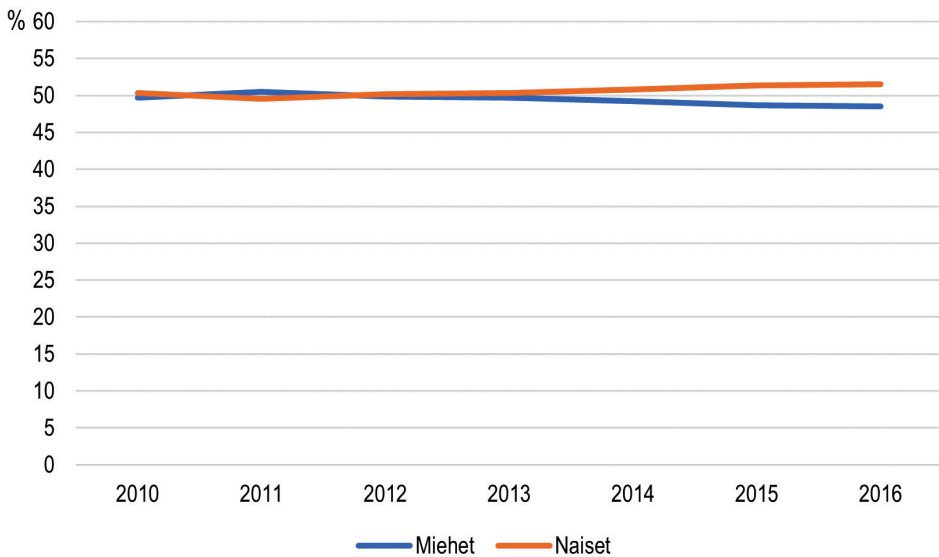
Onko useaa työtä tekevien joukko muuttunut tarkasteluajanjaksolla?

Yhtenä kiinnostuksen kohteena tässä luvussa on myös tarkastella koko usean työntekijöiden ryhmän osalta sitä, onko usean työn tekijöiden joukon rakenne muuttunut tilastoaineistomme seitsemän vuoden ajanjaksolla 2010–2016.

Henkilökohtaisista taustamuuttujista seurataan usean työn tekijöiden rakenteen muutosta sukupuolen, ikäryhmän ja koulutustason mukaan. Työpaikkaan liittyvistä muuttujista keskitytään usean työn tekijöiden päätyön ammattiryhmittäisen kehityksen seuraamiseen.

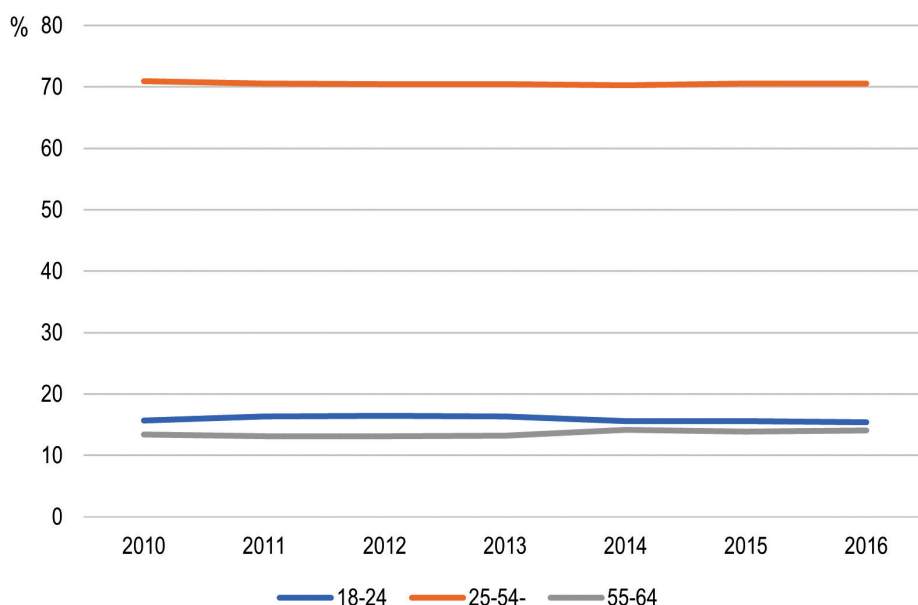
Kuvio 3.4 esittää usean työn tekijöiden sukupuolittaisen vuosittaisen jakauman tarkasteluajanjaksolla. Kuviosta käy ilmi, että kaikkina tarkasteluvuosina usean työn tekeminen on jakautunut varsin tasaisesti naisten ja miesten kesken. Naisten osuus on ollut hieman miehiä suurempi vuodesta 2014 lähtien.

Kuvio 3.4 Useaa työtä tekevien jakauma sukupuolen mukaan 2010–2016, %

Useaa työtä tekevien ikäryhmittäisessä jakaumassa ei myöskään ole tapahtunut suuria muutoksia tarkasteluajanjakson aikana (Kuvio 3.5). 25–54-vuotiaiden osuus usean työn tekijöistä on pysytellyt tasaisesti noin 70 prosentissa koko tarkasteluajanjakson ajan. Nuorten, 15–24-vuotiaiden osuus oli hieman laskenut tarkasteluajanjakson loppupuolta kohden, ja vastaavasti 55–64-vuotiaiden osuus oli hieman noussut 2010-luvun alusta. Vuonna 2016 ero nuorimman ja vanhimman ikäryhmän osuudessa oli enää noin 1,5 prosenttiyksikköä, kun se vuonna 2010 oli yli 2,2 prosenttiyksikköä.

Kuvio 3.5 Useaa työtä tekevien jakauma ikäryhmittäin 2010–2016, %

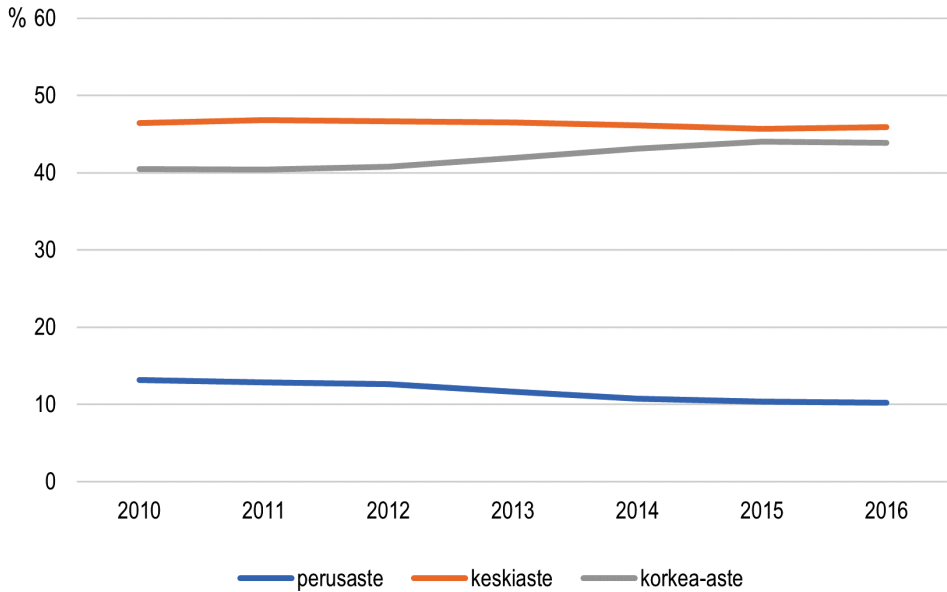

Selkeämpi muutos tarkasteluajanjaksolla havaitaan usean työn tekijöiden koulutustasoittaisessa jakaumassa. Kuvio 3.6 osoittaa, kuinka useaa työtä tekevien koulutustaso on selvästi noussut seitsemän vuoden aikana. Kun vuonna 2010 korkeasti koulutettujen osuus useaa työtä tekevästä oli 40,4 prosenttia, oli se vuonna 2016 3,4 prosenttiyksikköä korkeampi (43,8 %). Samanaikaisesti ainoastaan perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus laski 13,1 prosentista 10,2 prosenttiin. Muutos kertoo lähinnä väestön yleisen koulutustason noususta, mutta verrattuna yhtä työtä tekeviin työllisiin, korkeakoulutettujen osuus on kuitenkin noussut hieman enemmän usean työn tekijöiden ryhmässä.

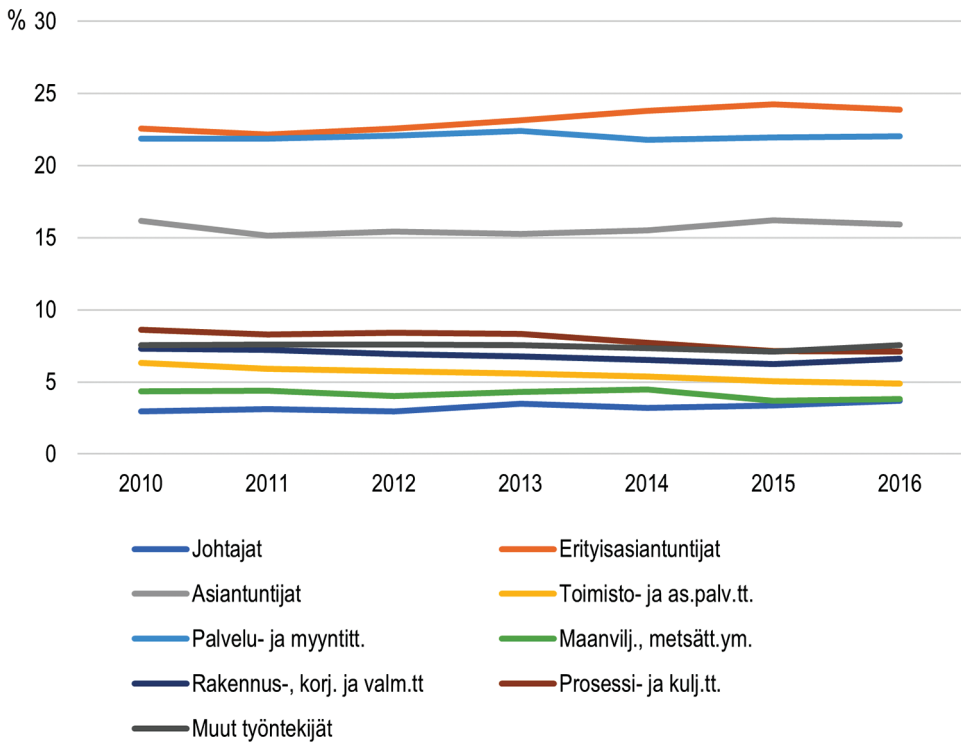
Usean työn tekijöiden ammattiryhmittäisessä (1-numerotaso) koostumuksessa selkein havaittavissa oleva muutos seitsemän vuoden aikana on ollut erityisasiantuntijoiden ammattiryhmän nouseminen selkeästi suurimmaksi ryhmäksi vuoden 2013 jälkeen (kuvio 3.7). Sitä ennen tämän ammattiryhmän osuus usean työn tekijöissä oli 2010-luvun alkupuolella melkein samansuuruisen kuin myynti- ja palvelutyöntekijöiden ryhmän osuus. Yli kolme viidestä usean työn tekijästä on kuulunut kolmeen yleisimpään ammattiryhmään koko tarkasteluajanjakson ajan, mikä kertoo usean työn ammattiryhmittäisestä keskittymisestä.

On hyvä ottaa huomioon, että usean työn tekijöiden ammattiryhmittäisen koostumuksen kehitys heijastelee osin myös kaikkien työllisten ammattiryhmittäisen jakauman muutoksia, johon ovat osaltaan olleet vaikuttamassa työelämässä tapahtuneet erilaiset muutokset.

Kuvio 3.6 Useaa työtä tekevien koulutustasoittainen jakauma 2010–2016, %

Kuvio 3.7 Usean työn tekijöiden ammattiryhmittäinen jakauma 2010–2016, %

Usean työn tekemisen erilaiset tyypit

Hyödynnettävän tilastoaineiston perusteella on mahdollista myös eritellä usean työn tekemisen tai monimuotoisen ansiotyön eri tyyppejä. Kriteereinä luokittelussa käytettiin sitä, onko päätyö palkka- vai yrittäjätyötä ja onko siihen yhdistyvä sivutyö palkka- vai yrittäjätyötä. Kaikkiaan eriteltiin neljä erilaista usean työn tekemisen tyyppiä: 1) Päätyö palkkatyö + sivutyö palkkatyö (MT1), 2) Päätyö palkkatyö + sivutyö yrittäjätyö (MT2), 3) Päätyö yrittäjätyö + sivutyö palkkatyö sekä 4) Päätyö yrittäjätyö + sivutyö yrittäjätyö (MT4).

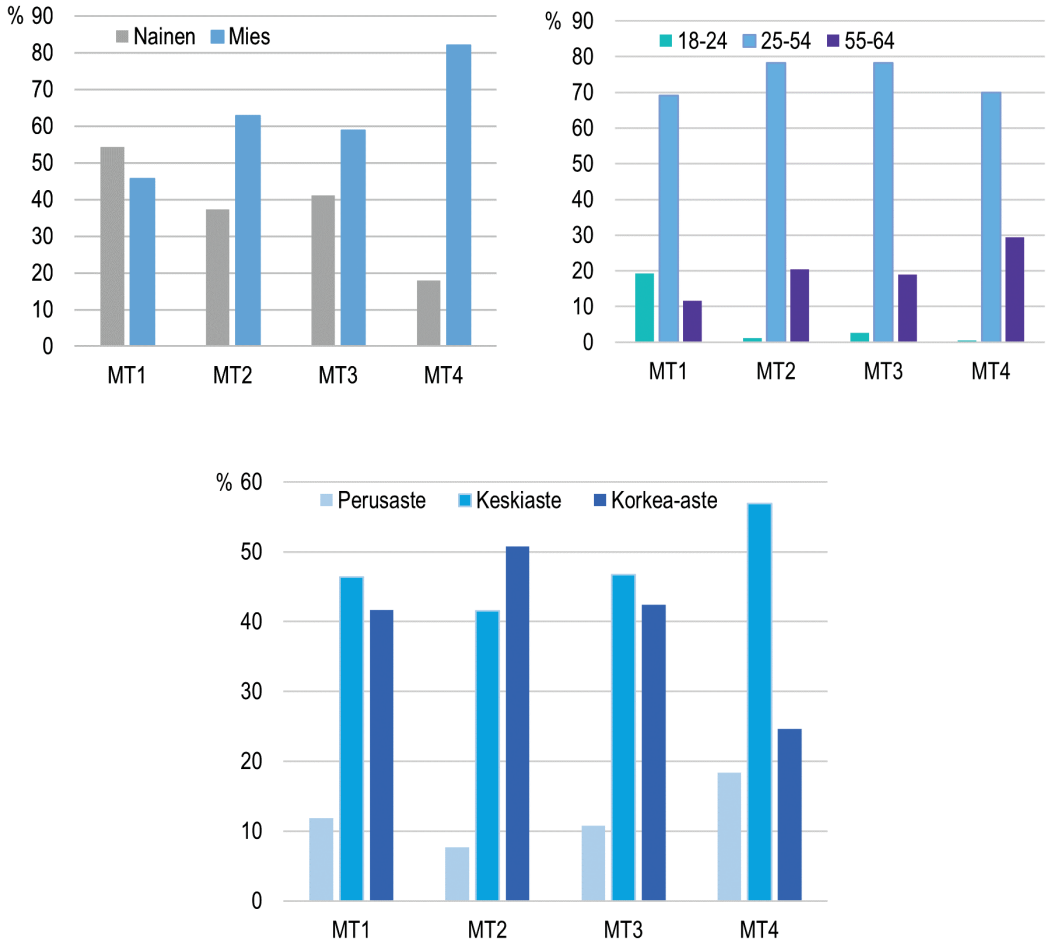
Tarkastelemalla usean työn tekijöiden koko ryhmän ohella myös erikseen erityyppistä usean työn tekemistä, voidaan huomioda usean työn tekijöiden ryhmän sisällä vallitseva heterogeenisyys ja saadaan monipuolisempi kuva usean työn tekijöistä ja sen tekemisestä.

Tilastoaineiston mukaan yleisin usean työn tekemisen tyyppi ajanjaksolla 2010–2016 oli palkkatyön yhdistäminen sekä pää- että sivutyössä (80,8 %). Toiseksi yleisin tyyppi oli palkkatyön yhdistäminen yrittäjätyöhön sivutyössä 10,1 prosentin osuudella. Päätyön yrittäjätyön sivutyön palkkatyöhön yhdisti 5,4 prosenttia, ja sivutyön yrittäjätyöhön 3,7 prosenttia monimuotoista ansiotyötä tekevistä työllisistä. (Kauhanen 2021). Palkka- ja yrittäjätyön/yrittäjä- ja palkkatyön yhdistävää usean työn tekemistä on kutsuttu myös hybridityön tekemiseksi. Aineistossamme näitä palkka- ja yrittäjätyön samanaikaisesti yhdistäviä oli kaikkiaan 15,5 prosenttia (tyypit MT2 ja MT3).

Usean työn tekijöissä on eroja tyyppin mukaan. Kuviossa 3.8 on esitetty usean työn tekijöiden jakaumia valikoiden sukupuolen, ikäryhmän ja koulutustason mukaan. Eri usean työn tyypeistä naiset olivat enemmistönä ainoastaan MT1:ssa. MT4 oli varsin vahvan miesenemmistöinen. Ikäryhmän mukaan katsottuna nuorten osuus oli suurin, noin viidennes, MT1:ssa, kun taas nuoret eivät juurikaan tee muun tyyppistä useaa työtä. Ikääntyneiden osuus olivat taas suurimmillaan MT4:ssa. Keskimäärin korkeimmin koulutettuja olivat päätyössään palkkatyötä ja sivutyössä yrittäjätyötä yhdistävät (MT2).

Yleisimmät ammattiryhmät vaihtelevat myös usean työn tekemisen tyyppin mukaan (Kauhanen 2021). MT1-tyyppistä monimuotoista ansiotyötä tekevien suurimmat ryhmät olivat päätyössään myynti- ja palvelutyössä (24,2 %) sekä erityisasiantuntijoina (23,8 %) työskentelevät. Palkkatyötä päätyössään ja yrittäjätyötä sivutyössään yhdistelevien suurin ryhmä oli erityisasiantuntijat (28,4 %) ja toiseksi suurin asiantuntijat (16,7 %). MT3-tyypin monimuotoisen ansiotyön tekijöiden suurimmat ryhmät olivat maanviljelijät (27,9 %) ja erityisasiantuntijat (17,6 %). Useampaa yrittäjätyötä samanaikaisesti tekevissä oli varsin paljon päätyössään maanviljelijöinä ja metsätalouden työntekijöiden ammateissa toimivia (42,5 %) sekä myös prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden ammateissa toimivia (15,7 %).

Kuvio 3.8 Usean työn tekijät eri tyypeissä sukupuolen, ikäryhmän ja koulutustason mukaan 2010–2016

Useaa työtä tekevien ansiotulot ja toimeentulo

Kuten edellä kävi ilmi, useamman työn tekemisen taustalla voi olla useita eri motiiveja. Aiemman tutkimuskirjallisuuden mukaan yksi keskeinen motiivi liittyy päätyön riittämättömään työtuntimäärään ja siihen kiinteästi yhteydessä olevaan riittämättömään tulotasoon. Toisaalta keskeisenä motiivina useamman työn tekemiselle on havaittu olevan myös heterogeenisten töiden motiivi, jossa motiivi tehdä useampaa työtä ei liity päätyön tarjoamaan tulotasoon, vaan esimerkiksi sivutyön antamaan työtyytyväisyyteen tai kehittymismahdollisuuksiin, joita henkilö ei päätyöstään saa.

Seuraavassa tarkastellaan useaa työtä tekevien työtuloja ja toimeentuloa suhteessa yhtä työtä tekeviin työllisiin kuvailevan tilastoanalyysin keinoin. Vertailua tehdään sekä ansiotulojen että

käytettävissä olevien tulojen perusteella. Toimeentuloa kuvastavana suhteellisen tulomittarina käytetään myös pienituloisuusastetta, joka perustuu henkilön omiin käytettävissä oleviin tuloihin. Ansiotuloja tarkastellaan erikseen myös useaa työtä tekevien/monimuotoista ansiotyötä tekevien eri tyypeille.

Ansiotyötulot useaa ja yhtä työtä tekevillä

Työstä saatavat ansiotulot ovat monille keskeisin tulonlähde, ja siksi niillä on merkitystä taloudellisen hyvinvoinnin ja toimeentulon kannalta. Seuraavassa tarkastellaan ensin useaa työtä ja yhtä työtä tekevien keskimääräisiä vuotuisia ansiotuloja, jotka on saatu laskemalla yhteen henkilön kaikki palkka- ja yrittäjätulot. Lisäksi on laskettu kuukausittaiset ansiotulot, jotka on saatu jakamalla vuotuiset ansiotulot tehtyjen työkuukausien lukumäärällä.

Taulukossa 3.2 on esitetty useaa työtä tekevien, yhtä työtä tekevien ja kaikkien työllisten vuotuisten ja kuukausittaisen ansiotulojen keskiarvot ja mediaanit. Kun ansiotulot asetetaan suuruusjärjestykseen, mediaanitulo on se keskimäinen tulo, jonka molemmille puolille jää yhtä monta tuloa.

Vaikka usean työn tekijöiden ansiotulot koostuvat useammasta kuin yhdestä työstä ansaitusta työtulosta, vuotuisten ansiotulojen perusteella tarkasteltuna usean työn ja yhden työn tekijöiden keskiarvoansiot olivat tarkasteluajanjaksolla samalla tasolla. Mediaaniansioissa usean työn tekijät jopa jäivät jälkeen yhden työn tekijöiden mediaanituloista. Mediaanituloissa suhteellinen ero hieman suureni, kun tarkastellaan kuukausittaisia ansiotuloja.

Taulukko 3.2 Keskiarvo- ja mediaani vuotuiset ja kuukausittaiset ansiotulot 2010–2016, €

	Vuotuiset ansiotulot		
	Useaa työtä	Yksi työtä	Kaikki työlliset
Keskiarvo	34 356	34 355	34 353,5
Mediaani	29 800	31 700	31 600
	Kuukausittaiset ansiotulot		
	Useaa työtä	Yksi työtä	Kaikki työlliset
Keskiarvo	2927,6	3004,9	2998,5
Mediaani	2525	2708,3	2700

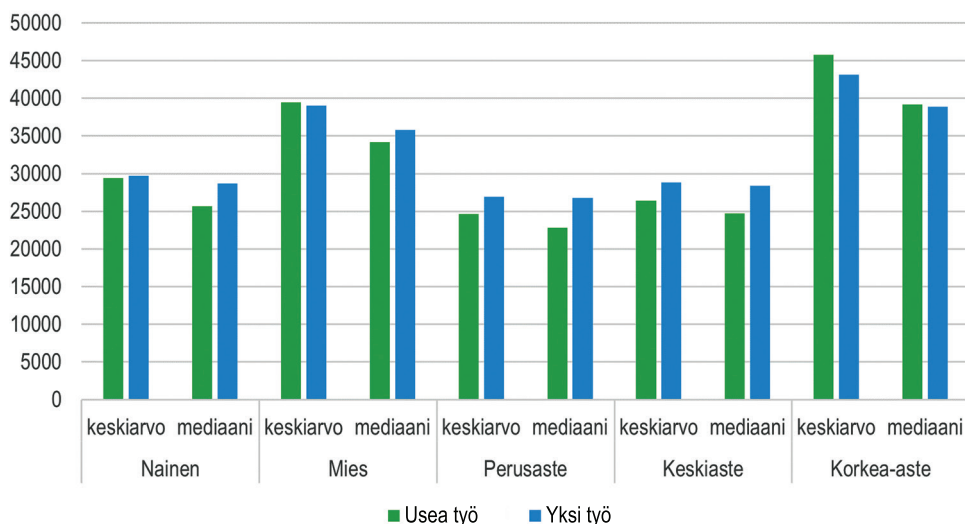
Kuviossa 3.9 vastaava tulovertailu usean työn ja yhden työn tekijöiden välillä on tehty erikseen sukupuolen ja koulutustason mukaan. Kuviosta havaitaan, että useaa työtä tekevien naisten keskiarvo- ja mediaanitulot jäivät yhtä työtä tekevien naisten alapuolelle. Ero on tilastollisesti merkitsevä. Yksi tekijä alhaisempien tulojen taustalla voi olla se, että useaa työtä tekevät naiset tekevät päätyössään keskimäärin enemmän osa-aikatyötä verrattuna yhtä työtä tekeviin naisiin. Ja myös osa-aikaisen päätyön täydennykseksi otettu toinen työ saattaa olla osa-aikainen. Sen sijaan miehillä useaa työtä tekevien keskiarvotulot olivat tilastollisesti merkitsevästi yhtä työtä tekevien keskiarvotuloja suuremmat, kun taas mediaanituloissa tilanne oli päinvastainen.

Myös koulutustasoisesti havaitaan tilastollisesti merkitseviä eroja useaa ja yhtä työtä tekevien vuotuisten ansiotulojen välillä. Perusasteen ja keskiasteen koulutetuilla useampaa työtä

tekeillä sekä keskiarvo- että mediaanitulot jäivät yhtä työtä tekevien työllisten ansiotuloja pienemmiksi. Useamman työn tekeminenkään ei siis riitä nostamaan ansiotuloja samalle tasolle kuin yhtä työtä tekeillä. Korkea-asteen koulutetuilla tilanne oli päinvastainen. Sekä keskiarvo- että mediaanitulot olivat korkeammat kuin saman koulutusasteen omaavilla yhtä työtä tekeillä.

Verrattuna perusasteen ja keskiasteen koulutukseen suorittaneiden keskimääräisiin tuloihin, korkea-asteen koulutettujen keskimääräiset ansiotulot olivat selvästi korkeammat myös usean työn tekijöiden keskuudessa.

Kuvio 3.9 Usean työn ja yhden työn tekijöiden keskiarvo- ja mediaani vuotuiset ansiotulot – sukupuolen ja koulutustason mukainen tarkastelu, €

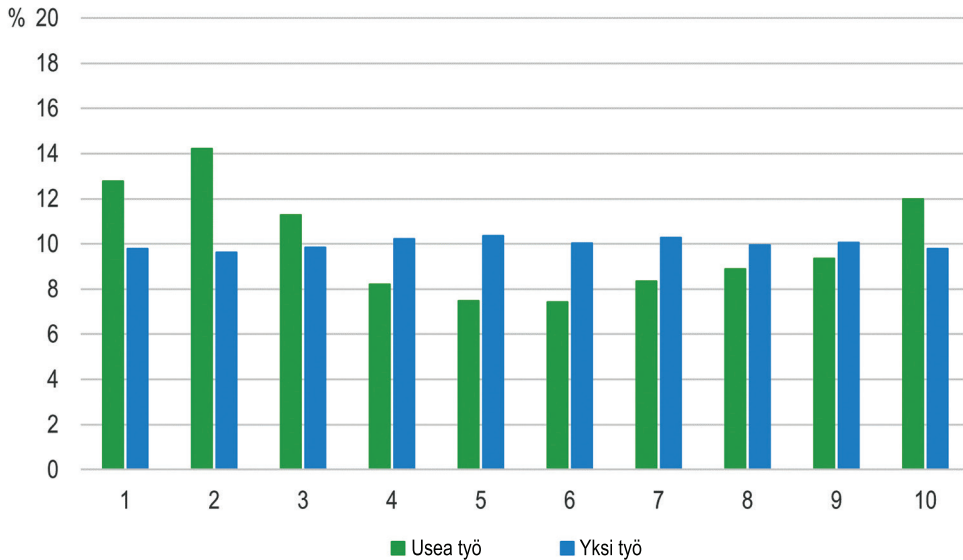

Seuraavassa laajennetaan usean työn tekijöiden ansiotulojen tarkastelu ansiotulojen hajonnan tarkasteluun. Hajontatarkastelun avulla saadaan tietoa ansiotulojen eroista tämän ryhmän sisällä.

Kuviossa 3.10 tarkastellaan useaa työtä tekevien keskimääräisten ansiotulojen jakautumista tulodesiileihin eli tulokymmenyksiin. Vertailuryhmänä kuviossa on yhden työn tekijöiden vastaava jakauma.

Kuviosta käy ilmi, että usean työn tekijöiden ansiotuloissa oli tarkasteluajanjaksolla suurempi hajonta kuin yhden työn tekijöiden ansiotuloissa. Usean työn tekijöissä on selvästi enemmän alimpiin tulodesiileihin kuuluvia kuin yhden työn tekijöissä. Usean työn tekijöistä noin 38 prosenttia kuului kolmeen alimpaan tulodesiiliin, kun yhden työn tekijöillä vastaava osuus oli noin 29 prosenttia. Toisaalta usean työn tekijöiden kohdalla ylimpään tulodesiiliin kuuluminen oli yleisempää kuin yhden työn tekijöillä.

Kuvio 3.10 Useaa työtä ja yhtä työtä tekevät työlliset tulodesiileittäin ansiotulojen mukaan, %

Kiinnostava lisäkysymys on, ketkä usean työn tekijöistä sijoittuvat heikommin ansaitseviin ja ketkä parempituloisiin. Tarkastelua varten usean työn tekijät ryhmiteltiin ansiotulojen perusteella kolmeen eri tuloluokkaan: alimpaan kolmeen desiiliin kuuluvat, tulodesiileihin 4–7 kuuluvat ja kolmeen ylimpään tulodesiiliin kuuluvat. Tarkastelusta havaitaan, että alimpaan tuloluokkaan kuuluvissa naiset, nuoret, perus- ja keskiasteen koulutetut olivat yliedustettuina. Ylimpään tuloluokkaan kuuluvissa puolestaan miehet, vanhemmat ikäryhmät ja erityisesti korkeasti koulutetut olivat yliedustettuina.

Usean työn tekemisen tyypin mukaan löytyi myös mielenkiintoisia eroja. Palkkatyötä sekä pää- että sivutyössään yhdistelevin osuus oli kaikissa tuloluokissa suurin, mutta on suurimmillaan alimmassa tuloluokassa ja pienin ylimässä tuloluokassa. Palkkatyötä päätyössään ja yrittäjätyötä sivutyössään tekevien osuus nousi selvästi, kun siirrytään alimmasta tuloluokasta keskimmäiseen ja korkeampaan tuloluokkaan. Osuus oli korkein ylimässä tuloluokassa. Kuvailutaulukko erituloluokkiin kuuluvien ominaisuuksista löytyy tämän luvun liitteestä 2.

Taulukossa 3.3 on esitetty usean työn tekijöiden päätyön viisi yleisintä ammattia (2-numerota-so) kussakin tuloluokassa. Alimmassa tuloluokassa yleisimmät ammatit olivat myyjät, hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät, palvelutyöntekijät ja siivoojat ja kotiapulaiset. Nämä ammatit ovat pitkälti naisvaltaisia ja osassa niistä osa-aikatyön tekeminen on varsin yleistä. Viiden yleisimmän ammatin osuus alimmassa tuloluokassa oli 42,6 prosenttia.

Keskimmäisen tuloluokan yleisimpiin ammatteihin kuuluu sekä toimihenkilö- että työntekijäammatteja. Yleisin päätyön ammatti tässä tuloluokassa oli hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät. Viiden yleisimmän ammatin osuus usean työn tekijöistä tässä tuloluokassa oli noin 37 prosenttia.

Ylimmän tuloluokan yleisimpiin, top5- ammatteihin kuuluu pelkästään erityisasiantuntija- ja asiantuntija-ammatteja. Yleisin päätyön ammatti tässä ryhmässä oli opettajat ja muut opetusalan

asiantuntijat. Yhteensä nämä top5-ammattia selittivät 42 prosenttia usean työn tekijöistä tässä tuloluokassa.

Taulukko 3.3 Viisi yleisintä useaa työtä tekevien päätyön ammattia (2-numerotaso) tuloluokan mukaan

Alin tuloluokka	Keskimmäinen tuloluokka	Ylin tuloluokka
1. Myyjät (52)	1. Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät (53)	1. Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat (23)
2. Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät (53)	2. Kuljetustyöntekijät (83)	2. Terveydenhuollon erityisasiantuntijat (22)
3. Palvelutyöntekijät (51)	3. Palvelutyöntekijät (51)	3. Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat (26)
4. Ammatti tuntematon (XX)	4. Opettajat ja muut opetusalan asiantuntijat (23)	4. Liike-elämän ja hallinnon asiantuntijat (33)
5. Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät (91)	5. Terveydenhuollon asiantuntijat (32)	5. Terveydenhuollon asiantuntijat (32)
Top5 osuus ammasteista 42,6 %	Top5 osuus ammasteista 37,4 %	Top5 osuus ammasteista 42 %

Selite: Alin tuloluokka pitää sisällään kolme alinta tulodesiiliä, keskimmäinen tuloluokka tulodesiilit 4-7, ja ylin tuloluokka kolme ylintä desiiliä. Tulodesiilit on muodostettu ansiotulojen perusteella.

Useaa työtä tekevien ansiotulot tyypin mukaan katsottuna

Kuten edellä on tuotu esille useaa työtä/monimuotoista ansiotyötä tekevien ryhmä ei ole yhtenäinen ryhmä, vaan ryhmän sisällä on suurtakin hajontaa sen koostumuksessa riippuen monimuotoisen ansiotyön tyypistä. Siksi myös useaa työtä tekevien ansiotuloja ja toimeentuloa on perusteltua katsoa erikseen monimuotoisen ansiotyön tyypin mukaan.

Aloitetaan tarkastelu keskimääräisistä ansiotuloista. Usean työn tekijöiden/monimuotoisen ansiotyön eri tyyppien mukaan katsottuna havaitaan selviä eroja ansiotulojen suuruudessa. Suurimmat keskiarvo- ja mediaanitulot olivat päätyössään palkkatyötä ja sivutyössä yrittäjätyötä tekevillä (MT2) ja pienimmät puolestaan sekä päätyössä ja sivutyössä yrittäjätyötä tekevillä (MT4) (Taulukko 3.4). Suurin ero keskiarvo- ja mediaanitulojen välillä puolestaan havaittiin päätyössään yrittäjätyötä ja sivutyössä palkkatyötä tekevien ryhmässä (MT3). Tämä kertoo siitä, että tässä ryhmässä palkkahajonta on suurinta monimuotoisen ansiotyön tyypeistä.

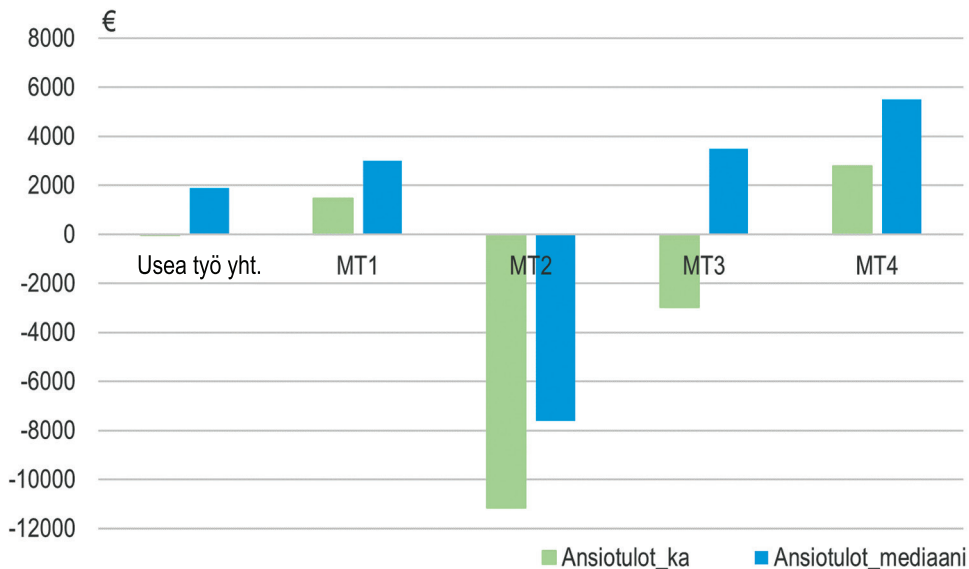
Taulukko 3.4 Keskiarvo- ja mediaani vuotuiset ja kuukausittaiset ansiotulot useaa työtä tekevien tyypin mukaan 2010–2016, €

	Vuotuiset ansiotulot			
	MT1	MT2	MT3	MT4
Keskiarvo	32 880	45 517	37 339	31 561
Mediaani	28 700	39 300	28 200	26 200
	Kuukausittaiset ansiotulot			
	MT1	MT2	MT3	MT4
Keskiarvo	2708	3801	3121	2628
Mediaani	2450	3275	2367	2183

Kuviossa 3.11 on verrattu erityyppistä useaa työtä/monimuotoista ansiotyötä tekevien vuotuisia ansiotuloja yhtä työtä tekevien ansiotuloihin tarkastelemalla keskiarvo- ja mediaanitulojen erotuksia. Positiivinen erotus tarkoittaa sitä, että yhtä työtä tekevien keskimääräiset ansiotulot ovat suuremmat kuin useaa työtä tekevillä. Negatiivinen erotus tarkoittaa päinvastaista tilannetta.

Verrattuna yhtä työtä tekeviin MT2:n keskimääräiset vuotuiset ansiotulot olivat tarkasteluajanjaksolla selvästi suuremmat kuin yhtä työtä tekevillä, kun taas monimuotoisen ansiotyön tyyppit MT1 ja MT4 jäivät tuloissa jälkeen yhtä työtä tekevistä. MT3:n osalta havaitaan, että vuotuiset keskiarvotulot olivat pienemmät, mutta mediaanitulot olivat puolestaan suuremmat kuin yhtä työtä tekevillä⁵.

Kuvio 3.11 Keskimääräisten ja mediaaniansiotulojen erotus yhtä ja useaa työtä tekevillä yhteensä ja monimuotoisen ansiotyön eri tyypeillä keskimäärin 2010–2016, €

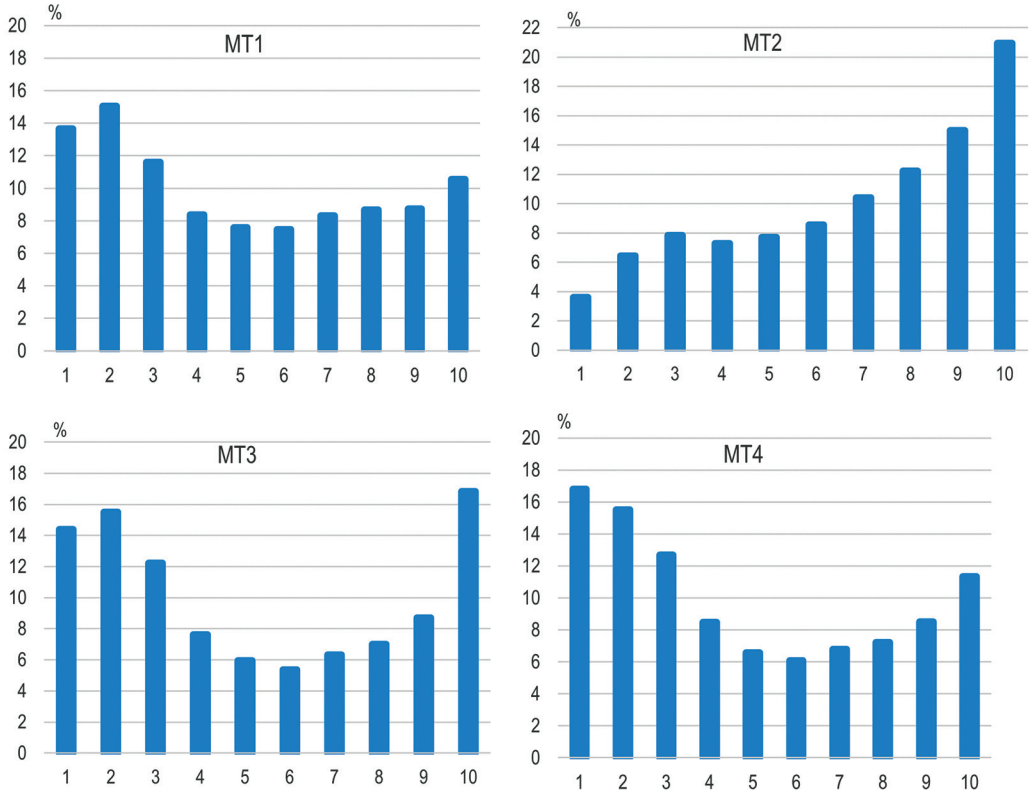

Ansiotulojen tulodesiileittäinen tarkastelu usean työn/monimuotoisen ansiotyön tyyppin mukaan tuo hyvin esille tulojen mukaisen polarisaation myös useaa työtä tekevien eri tyyppien sisällä (kuvio 3.12). Varsin suurta ansiotulojen hajontaa havaitaan päätyössään ja sivutyössään palkkatyötä yhdistelevien (MT1), yrittäjätyötä päätyössään ja sivutyössään palkkatyötä tekevien (MT3) ja yrittäjätyötä sekä pää- että sivutyössään tekevien (MT4) osalta. Näistä ryhmistä löytyy suhteellisesti enemmän alimpiin tulodesiileihin kuuluvia, mutta löytyy myös korkeita osuuksia ylimmästä tulokymmenyksestä. Päätyössään ansiotyötä ja sivutyössä yrittäjätyötä tekevillä (MT2) ansiotulojen jakauma poikkeaa selvästi muista monimuotoisen ansiotyön tyypeistä. MT2 ryhmäs-

⁵ Tämän luvun tarkasteluissa keskitytään ansiotulojen vertailuun. Asetelma kuitenkin muuttuu, jos tuloverailussa katsotaan kaikkia tuotannontekijätuloja, joissa ansiotulojen lisäksi on mukana myös pääomatulot, ts. omaisuustulot. Tällöin myös MT3- ja MT4-tyypin monimuotoista ansiotyötä tekevät nousevat sekä keskiarvo- että mediaanituloissa yhtä työtä tekevien yläpuolelle (ei raportoida tässä erikseen).

sä selkeästi suurempi osa sijoittuu korkeimpiin tulodesiileihin, kun taas alimpiin tulodesiileihin kuuluvien osuus on selvästi pienempi kuin muissa monimuotoisen ansiotyön tyypeissä.

Kuvio 3.12 Monimuotoisen ansiotyön tyypit tulodesiileittäin ansiotulojen mukaan, %

Useaa työtä tekevien pienituloisuus

Pienituloisuutta useaa työtä tekevien keskuudessa tarkastellaan käyttäen pienituloisuuden indikaattoria, jonka mukaan henkilö luokitellaan pienituloiseksi, jos hänen käytettävissä olevat rahatulonsa ovat alle 60 prosenttia kaikkien työllisten käytettävissä olevien tulojen mediaanista. Kyseessä on siis työllisen omiin tuloihin perustuva suhteellinen pienituloisuusmittari.

Käytettävissä olevat rahatulot (KTU) on muodostettu seuraavalla kaavalla:

$KTU = \text{Tuotannontekijätulot} + \text{Saadut tulonsiirrot} - \text{Maksetut tulonsiirrot}$, missä

$\text{Tuotannontekijätulot} = \text{Ansiotulot} + \text{Omaisuuksien tulot (pääomatulot)}$

- Ansiotulot: palkka- ja yrittäjätulot
- Omaisuuksien tulot (pääomatulot): korko- ja osinkotulot, yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset, vuokratulo osakehuoneistosta ja kiinteistöistä, veronalainen myyntivoitto sekä muut pääomatulot

Saadut tulonsiirrot: mukana yleiset sosiaaliturvaetuudet (esim. kansaneläke), työsuheteeseen perustuvat sosiaaliturvaetuudet (esim. työeläke), sosiaaliavustukset (esim. toimeentulotuki) sekä muut käytettävissä oleviin tuloihin laskettavat tulonsiirrot.

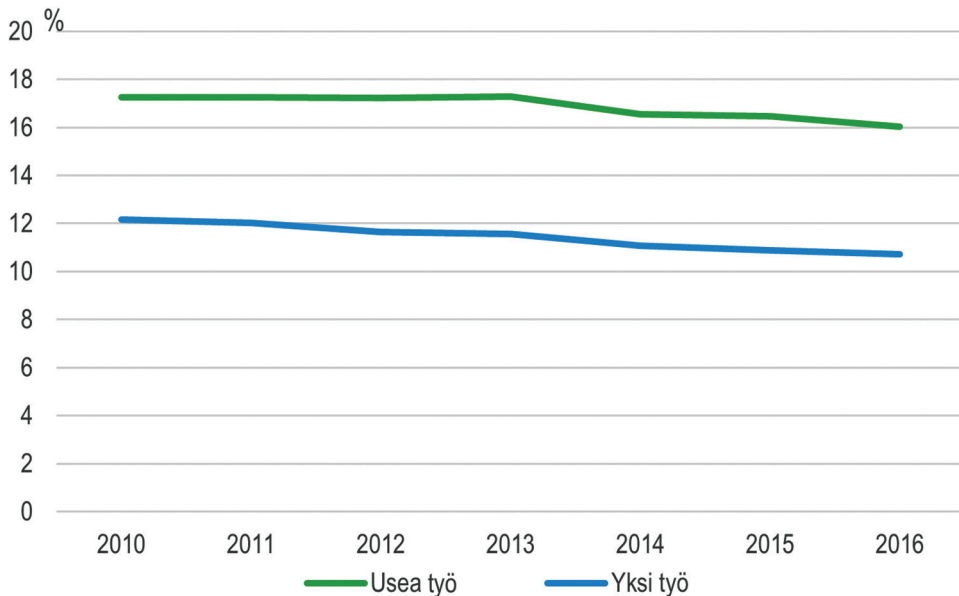
Maksetut tulonsiirrot: verot ja veroluontoiset maksut

Kuviossa 3.13 on esitetty keskimääräiset pienituloisuusasteet usean ja yhden työn tekijöille ajanjaksolle 2010–2016. Kuvioista käy ilmi, että useaa työtä tekevissä on selvästi enemmän pienituloisia verrattuna yhtä työtä tekeviin. Tässä ryhmässä pienituloisuusaste oli keskimäärin yli viisi prosenttiyksikköä korkeampi kuin yhtä työtä tekevillä koko tarkastelujakson ajan. Sekä useaa että yhtä työtä tekevien pienituloisuusasteissa havaitaan hienoinen laskeva trendi tarkastelujakson loppua kohden vuodesta 2014 eteenpäin.

Kuten edellä tuotiin esille usean työn tekijöiden ryhmässä on suurta polarisaatiota ansiotuloissa. Ryhmään kuuluu myös enemmän ansiotulojensa puolesta alimpiin tulodesiileihin kuuluvia kuin yhden työn tekijöissä, mikä voi osin selittää suurempaa pienituloisuusastetta.

On hyvä ottaa huomioon, että tässä kiinnostus on nimenomaan monimuotoista ansiotyötä tekevien omissa käytettävissä olevissa tuloissa. Pienituloisuusastetta on katsottu henkilön omien käytettävissä olevien tulojen perusteella eikä kotitalouden kulutusyksikkökohtaisten käytettävissä olevien tulojen perusteella, mikä on tavallisin käytäntö pienituloisuustarkasteluissa ja joka tuottaa erilaisia pienituloisuusasteita. Henkilön käytettävissä olevia tuloja laskettaessa mukana saaduissa tulonsiirroissa on kuitenkin viimesijaisia sosiaalietuuksia, joihin vaikuttavat kotitalouskohtaiset tekijät.

Kuvio 3.13 Useaa ja yhtä työtä tekevien pienituloisuusaste 2010–2016, %

Pienituloisuuden tarkastelu usean työn/monimuotoisen ansiotyön tyypin mukaan (Taulukko 3.5) osoittaa selkeästi, että pienituloisuus paikantui eniten niihin monimuotoista ansiotyötä tekeviin, jotka tekevät palkkatyötä sekä pää- että sivutyössään (MT1). Eri monimuotoisen ansiotyön tyypeistä MT1:n osuus oli ansiotulojen tuloluokkatarkastelun mukaan suurin alimmassa tuloluokassa. Myös päätyössään yrittäjätyötä tekevillä (MT3 ja MT4) pienituloisuusaste oli selvästi korkeampi kuin yhtä työtä tekevillä. Sen sijaan palkkatyötä päätyössään ja sivutyössä yrittäjätyötä yhdistävillä (MT2) käytettävissä olevien tulojen perusteella laskettu pienituloisuusaste oli selvästi kaikkia muita ryhmiä pienempi. Verrattuna MT1:een pienituloisuusaste oli tässä ryhmässä peräti 13,5 prosenttiyksikköä pienempi.

Taulukko 3.5 Pienituloisuusaste usean työn/monimuotoisen ansiotyön tyypin mukaan 2010–2016, %

Monimuotoisen ansiotyön tyyppi				
MT1	MT2	MT3	MT4	Kaikki tyypit yht.
18,5	5,0	12,7	15,2	16,8

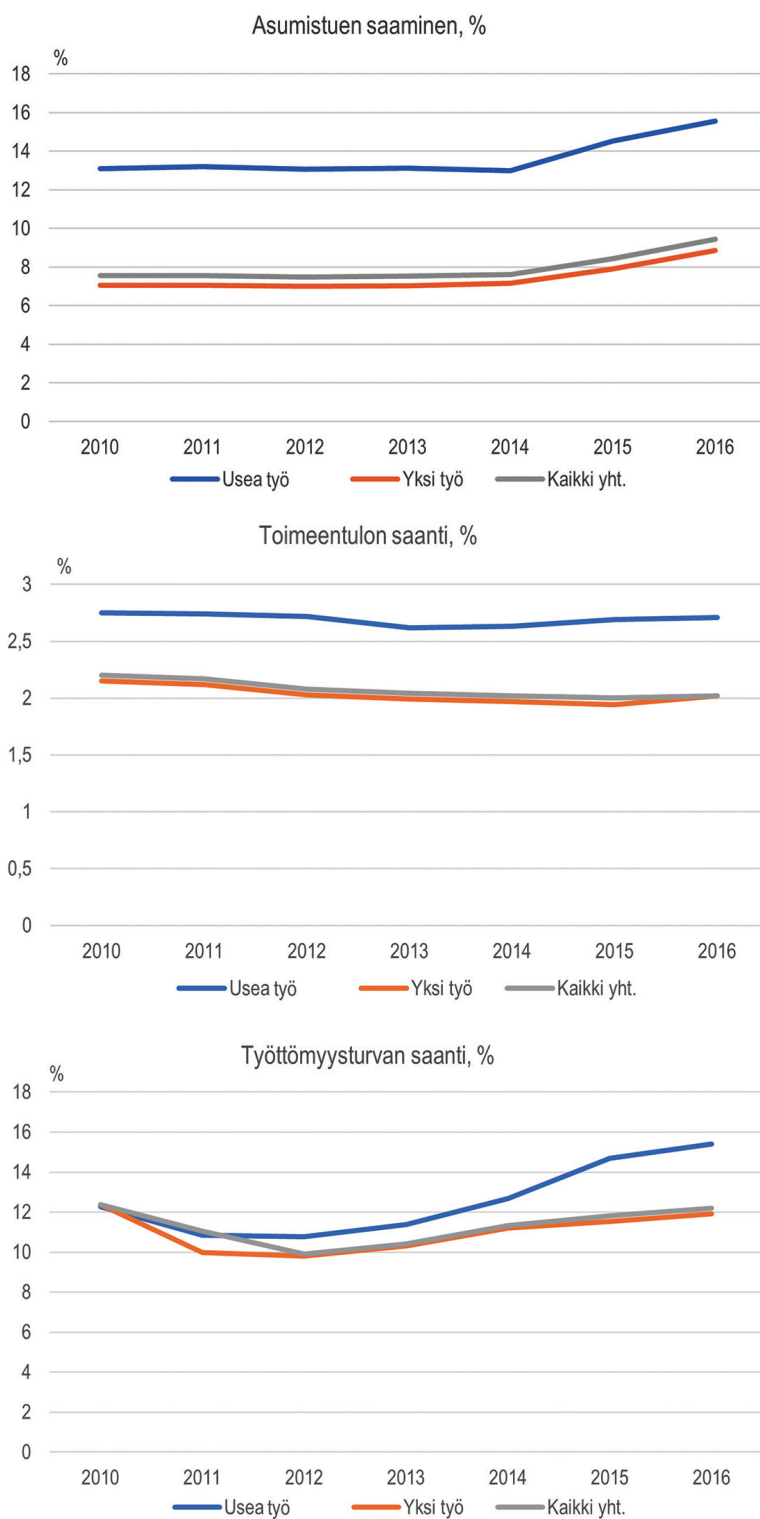
Turvautuminen sosiaaliturvaan

Toimeentulo-ongelmista kertoo myös se, jos henkilö joutuu turvautumaan toimeentuloa täydentäviin sosiaalitukiiin, kuten asumistukeen ja toimeentulotukeen. Näistä tuista toimeentulotuki on harkinnanvarainen, viimesijainen tuki, jota voidaan myöntää, jos tulot, varat ja myönnetty sosiaalitet (kuten asumistuki) eivät riitä välttämättömiin arjen menoihin. Kuviossa 3.14 esitetään asumistukea, toimeentulotukea ja työttömyysturvaa saaneiden keskimääräiset osuudet useaa työtä tekevien, yhtä työtä tekevien ja kaikkien työllisten osalta ajanjaksolla 2010–2016. Työttömyysturvan saaminen valittiin tarkasteluun mukaan, koska sen avulla voidaan tarkastella monimuotoista ansiotyötä tekevien alityöllisyyttä ja ansainnan katkonaisuutta suhteessa yhtä työtä tekeviin ja kaikkiin työllisiin.

Kuviosta 3.14 käy ilmi, että useaa työtä tekevästä suurempi osa keskimäärin sai toimeentuloa täydentäviä sosiaalituksia, verrattuna yhtä työtä tekeviin ja kaikkiin työllisiin. Suurin ero on asumistukea saaneiden osuuksissa. Asumistukea saaneiden keskimääräinen osuus usean työn tekijöiden keskuudessa oli kuutisen prosenttiyksikköä korkeampi verrattuna yhtä työtä tekeviin. Vuonna 2015 toteutettiin yleisen asumistuen lakimuutos, joka yksinkertaisti tukea ja väljensi ehtoja. Se näyttäisi lisänneen asumistuen saamista sekä usean että yhden työn tekijöiden keskuudessa.

Useaa työtä tekevästä suurempi osuus sai myös toimeentulotukea sekä työttömyysturvaa verrattuna yhtä työtä tekeviin tarkasteluperiodilla. Ero on tilastollisesti merkitsevä. Työttömyysturvan saamisessa ei kuitenkaan esiintynyt eroa tarkasteluperiodin alussa.

Kuvio 3.14 Useaa työ tekevien sosiaaliturvan saanti 2010–2016, %

Täytyy kuitenkin huomioida monimuotoista ansiotyötä tekevien ryhmän sisällä vallitseva heterogeenisyys. Pienituloisuustarkastelun perusteella monimuotoisen ansiotyön eri tyypeistä pienituloisuus kohdentuu nimenomaan usean työn tekijöihin, jotka tekevät sekä pää- että sivutyössä ansiotyötä (näitä tuloksia ei raportoida tässä tarkemmin). Tämä ryhmä saa myös asumistukea ja toimeentulotukea sekä työttömyysturvaa yhtä työtä tekeviä yleisemmin, kun taas muissa monimuotoista ansiotyötä tekevien ryhmissä sosiaalietuuksien saaminen on harvinaisempaa kuin yhtä työtä tekevilla.

Lopuksi

Tällä luvulla oli kolme keskeistä tavoitetta. Ensimmäinen tavoite oli tuottaa peruskuvauksen usean työn tekijöiden rakenteesta käytössä olleen laajan ja edustavan tilastoaineiston pohjalta 2010-2016. Toisena tavoitteena oli tarkastella usean työn tekijöiden rakenteessa tapahtuneita muutoksia keskeisten taustamuuttujien suhteen. Kolmantena tavoitteena oli tarkastella usean työn tekijöiden ansiotulojen tasoa ja hajontaa sekä muodostaa kuvaa usean työn tekijöiden toimeentulosta. Tässä alaluvussa esitetään yhteenveto luvun keskeisistä tuloksista.

Rekisteripohjaisen tilastoaineiston mukaan usean työn tekijöiden osuus kaikista työllisistä oli keskimäärin 8,1 prosenttia ajanjaksolla 2010-2016. Ansiotulojen hankkiminen useammasta kuin yhdestä työstä koskettaa siis melkein joka kymmenettä työllistä.

Rekisteriaineiston valossa usean työn tekijöissä yliedustettuina olivat nuoret, korkea-asteen koulutuksen suorittaneet, vieraskieliset ja maaseudulla asuvat verrattuna kaikkiin työllisiin. Perhetyypiltään usean työn tekijöissä oli keskimääräistä enemmän yksin asuvia.

Ammattiryhmittäisesti usean työn tekeminen oli selvästi keskittyneempää kuin yhden työn tekijöillä. Kaksi suurinta päätyön ammattiryhmää erityisasiantuntijat ja myynti- ja palvelutyön tekijät muodostivat liki puolet kaikista usean työn tekijöistä. Toimialoilta usean työn tekeminen näyttäisi keskittyvän erilaisten palveluiden toimialoille. Palkansaajien osalta lisäksi havaittiin, että usean työn tekijöissä osa-aikaista ja määräaikaista työtä tekevät ovat yliedustettuina.

Luvussa viitattiin myös Kauhanen (2021) tilastollisten regressiomallien tuloksiin, jotka kertovat yksittäisten taustatekijöiden itsenäisestä, muista tekijöistä riippumattomasta yhteydestä usean työn tekemiseen. Pelkistä kuvailevista analyyseistä tällaisia tulkintoja ei voida tehdä. Näistä malleista saatiin mm. tulos, että päätyön palkka oli yhteydessä pienempään todennäköisyyteen tehdä useampaa työtä. Tämä antaa tukea sille, että päätyön riittämätön tulotaso saa Suomessakin työlliset tekemään useampaa työtä samanaikaisesti.

Ansiotulojen perusteella katsottuna useaa ja yhtä työtä tekevien keskiarvoansiot olivat samalla tasolla, mutta mediaaniansiotulot jäivät useampaa työtä tekevilla alhaisemmiksi. Ansiotulojen hajonnan tarkastelusta havaittiin, että useaa työtä tekeviin kuuluu ansiotulojen jakauman perusteella paljon varsin paljon alimpiin tulokymmenyksiin kuuluvia, mutta myös yhtä työtä tekeviä enemmän ylimpään kymmenykseen kuuluvia. Ansiotulojen suurempi hajonta kertoo myös useaa työtä tekevien ryhmän heterogeenisyydestä. Henkilökohtaisilta ja työn ominaisuuksiltaan ansiotulojakauman eri kohtaan sijoittuvat usean työn tekijät poikkesivatkin melko paljon toisistaan. Myös usean työn tekemisen tyyppien yleisyydessä on eri tuloluokissa eroja.

Ansiotulojen tasoa ja ansioiden hajontaa tarkasteltiin erikseen myös usean työn eri tyyppien mukaan. Yhtä työtä tekeviä pienempiä keskiarvo- ja mediaanituloja oli erityisesti palkkatyötä sekä päätyössä että sivutyössä yhdistelevillä. Sen sijaan palkkatyötä päätyössä ja sivutyössä yrittäjätyötä tekevien keskimääräiset ansiotulot olivat selvästi suuremmat kuin yhtä työtä tekevillä.

Työstä saatavat ansiotulot ovat monille keskeisin tulonlähde, ja siksi niillä on merkitystä taloudellisen hyvinvoinnin ja toimeentulon kannalta. Toimeentulotarkastelua tehtiin myös käytettävissä olevien tulojen ja saatujen sosiaalietuuksien perusteella. Henkilön omiin käytettävissä oleviin tuloihin perustuvan pienituloisuuden tarkastelun mukaan voidaan todeta, että useaa työtä/monimuotoista ansiotyötä tekevissä on selvästi keskimääräistä enemmän pienituloisia verrattuna yhtä työtä tekeviin. Siksi ei ole yllättävää, että selkeitä eroja löytyy myös turvaamisessa toimeentuloa täydentäviin sosiaalietuuksiin kuten asumis- ja toimeentulotukeen. Tässäkin on kuitenkin tärkeää huomioida usean työn tekijöiden ryhmän heterogeenisyys.

Kirjallisuus

- Abhayaratna, Joanna, Nuch, Hudan & Podbury, Troy. 2008. *Part time employment. The Australian experience*. Canberra: The Productivity Commission, Staff Working Paper.
- Abraham, Katharine G., Haltiwanger, John, Sandusky, Kristin & Spletzer, James R. 2013. Exploring Differences in Employment between Household and Establishment Data. *Journal of Labor Economics*, 31(2): 129–72.
- Bamberry, Larissa & Campbell, Iain. 2012. Multiple Job Holders in Australia: Motives and Personal impact. *Australian Bulletin of Labour*; 38(4): 293–314.
- Bell, David, Hart, Robert A., & Wright, Robert E. 1997. *Multiple Job Holding as a 'Hedge' Against Unemployment*. London: Centre for Economic Policy Research, CEPR Discussion Paper 1626.
- Böheim, Rene & Taylor, Mark. 2004. *And in the Evening She's a Singer with the Band. Second Jobs, Plight or Pleasure?* Bonn: The Institute for the Study of Labour (IZA), IZA Discussion paper 1081.
- Campbell, Iain. 2008. Pressing towards full employment? The persistence of underemployment in Australia. *Journal of Australian Political Economy*, 61: 156–180.
- Guest, David E., Oakley, Pat, Clinton, Michael & Budjanovcanin, Alexandra. 2006. Free or precarious? A comparison of the attitudes of workers in flexible and traditional employment contracts. *Human Resource Management Review*, 16(2006): 107–124.
- Haataja, Anita & Kauhanen, Merja. 2014. Kahden työn tekeminen Euroopassa: Yleisyys, selittäjät ja taloudelliset seuraukset. Teoksessa Mikko Niemelä (toim.) *Eurooppalaiset elinolot*. Helsinki: Kelan tutkimusosasto, 202–237.
- Headey, Bruce, Warren, Diana & Harding, Glenys. 2006. Multiple job holders. Who are they and how many hours do they work? Julkaisussa: Headey, B., Warren, D. and Harding, G., toim. *Families, Incomes and Jobs: A statistical report of the HILDA Survey*. Canberra: Commonwealth of Australia, 67–69.
- Heineck, Guido & Schwarze, Johannes. 2004. *Fly Me to the Moon. The Determinants of Secondary Jobholding in Germany and the UK*. Bonn: The Institute for the Study of Labour (IZA), IZA Discussion paper 1358.
- Kauhanen, Merja. 2016. *Osa-aikatyö yksityisillä palvelualoilla*. Palkansaajien tutkimuslaitoksen raportteja 33. Helsinki: Palkansaajien tutkimuslaitos.
- Kauhanen, Merja. 2021. *Multiple job holding in the changing labour market*. Labour Institute for Economic Research Discussion Papers 330.
- Kimmel, Jean & Conway, Karen Smith. 1998. Male labor supply estimates and the decision to moonlight. *Labour Economics*, 5(2): 135–166.
- Kimmel, Jean & Conway, Karen Smith. 2001. Who Moonlights and Why? Evidence from the SIPP. *A Journal of Economy and Society*, 40(1): 89–120.
- Livanos, Ilias & Zangelidis, Alexandros. 2012. Multiple Job-holding among Male Workers in Greece. *Regional Studies*, 46(1): 119–135.
- OECD. 2018. *Employment Outlook 2018*. OECD: Paris.

- Ojala Satu, Nätti, Jouko & Kauhanen, Merja. 2015. *Työn laatu ja myöhempi työura osa- ja määräaikaaisessa työssä*. Työelämän tutkimuskeskuksen työraportteja / Working papers 90/2015.
- Paxson, Christina & Sichermann, Nachum. 1996. The Dynamics of Dual Job Holding and Job Mobility. *Journal of Labor Economics*, 14(3): 357–393.
- Pouliakas, Konstantinos. 2017. *Multiple job-holding: Career pathway or dire straits?* IZA World of Labor 2017: 356.
- Shishko, Robert & Rostker, Bernard. 1976. The Economics of Multiple Job Holding. *The American Economic Review*, 66(3): 298–308.
- Tilastokeskus. n.d. Verkkosivu. Viitattu 22.4.2022. <https://www.stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/>

LIITE 1.

Taulukko. Keskimääräiset marginaalivaikutukset usean työn tekeminen

	Kaikki työlliset	Palkansaajat
Henkilökohtaiset ominaisuudet		
Nainen	-0.0117***	-0.0207***
Äidinkieli:		
ruotsi	0.0287***	0.0209***
muu	0.0249***	0.0278***
Ikäryhmä:		
25–54	-0.0348***	-0.0225***
55–64	-0.0559***	-0.0391***
Koulutus:		
Keskiaste	0.0108***	0.0075***
Korkea-aste	0.0217***	0.0195***
Naimisissa	-0.0102***	-0.0068***
Alle 18v. lapsia	-0.0054**	-0.0024***
Kuntatyypin:		
Taajaan asuttu	0.00003	0.0012*
Maaseutumainen	0.0113***	0.0082***
On velkaa	0.0068***	0.0112***
Päätöksen ominaisuudet		
Ln kuukausipalkka	-0.0117***	-0.0098***
Osa-aikatyö	-	0.0405***
Määräaikainen työsuhte	-	0.0448***
Ammatti:		
Erikoisasiantuntijat	0.0089***	-0.0008
Asiantuntijat	-0.0066***	-0.0175***
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	-0.0108***	-0.0251***
Palvelu- ja myyntityöntekijät	0.00008	-0.0129***
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym	-0.0155***	-0.0560***
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyön-tekijät	-0.0048***	-0.0164***
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	0.0022**	-0.0196***
Muut työntekijät	-0.0047***	-0.0217***
Toimiala:		
Teollisuus, sähkö-, kaasun- ja vesihuolto	-0.1211***	-0.2344***
Rakentaminen	-0.0898***	-0.2075***
Tukku- ja vähittäiskauppa	-0.0710***	-0.2183***
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	-0.0730***	-0.1814***
Kuljetus ja varastointi	-0.0460***	-0.1889***
Palvelut	-0.0423***	-0.1962***
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	-0.0527***	0.2024***
Koulutus	-0.0497***	-0.2000***
Terveys- ja sosiaalipalvelut	-0.0419***	-0.1958***
Muut palvelut	-0.0479***	-0.1174***

Vuosi:		
2011	-0.0036***	-0.0040***
2012	-0.0044***	-0.0045***
2013	-0.0054**	-0.0048**
2014	-0.0041***	-0.0027***
2015	-0.0037***	-0.0026***
2016	-0.0001	-0.0006
Havaintojen lukumäärä	3,528,744	1,916,579

Selite:***, **, * - tilastollinen merkitsevyys vähintään 1 %:n, 5 %:n ja 10 %:n merkitsevyystasolla. *Random effects probit*-malli (2010–2016). Vertailuryhmät: mies, 15–24-v., perusaste, äidinkieli suomi, ei naimisissa, ei alle 18-vuotiaita lapsia, kaupunkimainen kunta, johtajat, maa- ja metsätalous, vuosi 2010, palkansaajien osalta lisäksi: kokoaikatyö, pysyvä työsuhde. Taulukossa esitetty mallista lasketut marginaalivaikutukset. Lähde: Kauhanen (2021).

LIITE 2.

Usean työn tekijöiden henkilökohtaiset ominaisuudet & monimuotoisen ansiotyön tyyppi tuloluokittain, jakaumat, %

	Alin tuloluokka	Keskimmäinen tuloluokka	Ylin tuloluokka
Sukupuoli:			
Nainen	61,0	48,9	37,0
Mies	39,0	51,1	62,9
Ikä:			
18-24	34,8	8,0	0,8
25-54	55,4	79,2	80,2
55-64	9,7	12,8	19,0
Äidinkieli:			
suomi	84,3	85,7	89,0
ruotsi	7,6	7,7	7,5
muu	8,0	6,7	3,5
Koulutus:			
Perusaste	16,0	12,1	5,8
Keskiaste	58,1	50,6	27,2
Korkea-aste	25,9	37,3	67,0
Asuinpaikkakunnan tyyppi:			
Kaupunkimainen	72,8	71,6	71,4
Taajaan asuttu	12,3	15,3	15,3
Maaseutumainen	14,8	13,0	13,2
Sivillisääty:			
Naimisissa	30,1	45,0	61,6
Lapsia:			
Alle 18 v. lapsia	37,3	38,7	38,6
Monimuotoisen ansiotyön tyyppi:			
MT1	84,7	81,7	75,0
MT2	4,6	10,9	16,2
MT3	6,0	4,3	5,7
MT4	4,7	3,1	3,1

Selite: Alin tuloluokka pitää sisällään kolme alinta tulodesiiliä, keskimäinen tuloluokka tulodesiilit 4-7, ja ylin tuloluokka kolme ylintä desiiliä. Tulodesiilit on muodostettu ansiotulojen perusteella.